

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

IXe KAMER

A R R E S T

nr. 222.969 van 25 maart 2013
in de zaken I. A. 202.983/IX-7513
II. A. 202.952/IX-7508

I. In zake :

I. + II.

1. Paul VERVLOET
2. Marc DE WIT
3. Edgard TIMPERMAN
4. Godelieve VAN BRAEKEL
5. Patrick BECKX
6. Marc DE SCHRYVER
7. Leo EMMERS
8. Guy DENEIRE
9. Erna VANDENBUSSCHE
10. Steve VAN HOOFF
11. Raphael VAN DER LOOVEN
12. Paul HUYBRECHTS

bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Koen Geelen en Erik Monard
kantoor houdend te 3500 Hasselt
Gouverneur Roppesingel 131
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door de minister van
Financiën

bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Sébastien Ryelandt, Johan Ysewyn en Pieter De Bock
kantoor houdend te 1050 Brussel
Louizalaan 65 bus 2
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkommende partijen :

1. de CVBA ARCOFIN (in vereffening)
 2. de CVBA ARCOPAR (in vereffening)
 3. de CVBA ARCOPLUS (in vereffening)
- bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Bob Martens en Annelies Verlinden
kantoor houdend te 1050 Brussel
Louizalaan 106
bij wie woonplaats wordt gekozen
-

I. Voorwerp van het beroep

1. De beroepen, ingesteld op 12 en 21 december 2011, strekken tot de nietigverklaring van:
 - het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 november 2008 tot uitvoering van de wet van 15 oktober 2008 houdende maatregelen ter bevordering van de financiële stabiliteit en inzonderheid tot instelling van een staatsgarantie voor verstrekte kredieten en andere verrichtingen in het kader van de financiële stabiliteit, voor wat betreft de bescherming van de deposito's en de levensverzekeringen, en tot wijziging van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten houdende de uitbreiding van de beschermingsregeling tot het kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen (G/A. 202.983/IX-7513);
 - het koninklijk besluit van 7 november 2011 tot toekenning van een garantie tot bescherming van het kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen (G/A. 202.952/IX-7508).

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft in de beide zaken een memorie van antwoord ingediend en de verzoekers hebben in beide zaken een memorie van wederantwoord ingediend.

De tussenkommende partijen hebben in beide zaken een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 28 februari 2012. De tussenkommende partijen hebben in beide zaken een memorie ingediend.

Auditeur Alexander Van Steenberge heeft in beide zaken een verslag opgesteld.

De verzoekers en de verwerende partij hebben in beide zaken een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De tussenkommende partijen hebben in beide zaken een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 11 maart 2013 om 10.30 uur.

Staatsraad Geert Debersaques heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Koen Geelen, die verschijnt voor de verzoekers, advocaten Sébastien Ryelandt, Johan Ysewyn en Pieter De Bock, die verschijnen voor de verwerende partij, en advocaten Bob Martens en Annelies Verlinden, die verschijnen voor de tussenkommende partijen, zijn gehoord.

Auditeur Alexander Van Steenberge heeft, wat de grond van de zaak betreft, een andersluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Op 9 september 2011 beslist de ministerraad – na herinnerd te hebben aan haar vroegere beslissing van 23 oktober 2008 (die herhaald werd op 14 november 2008) waarin was overeengekomen om aan de ministerraad binnen een redelijke termijn een voorstel voor te leggen teneinde, wat de erkende coöperatieve vennootschappen betreft, te voorzien in een gelijkwaardige garantieregeling als voor de deposito's – dat de ontworpen reglementaire bepalingen die voortvloeiden uit haar voornoemde beslissing van 23 oktober 2008, na aanpassing indien nodig, zo spoedig mogelijk voor advies zullen worden voorgelegd aan de Nationale Bank van België en dit in toepassing van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België (hierna: wet van 22 februari 1998).

Op 26 september 2011 hierom verzocht door de minister van Financiën, verleent de Nationale Bank van België op 7 oktober 2011 het gevraagde advies. Hierin wordt het volgende overwogen:

“(…)

3. L'article 36/24 de la loi du 22 février 1998 fixant le statut organique de la Banque Nationale de Belgique est applicable 'en cas de crise soudaine sur les marchés financiers ou en cas de menace grave de crise systémique, aux fins d'en limiter l'ampleur ou les effets'. Les circonstances actuelles nous semblent répondre à ces conditions, en ce que la crise des dettes souveraines, les perturbations actuelles sur les marchés financiers et le dysfonctionnement des marchés interbancaires font peser sur notre économie un risque grave de crise systémique. A cet effet, une garantie d'Etat couvrant les parts des coopérateurs de certaines sociétés coopératives agréées permettrait de limiter les effets de cette crise.

(…)”.

Vrij vertaald luidt dit als volgt:

“Artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België is van toepassing 'ingeval zich een plotse crisis voordoet op de financiële markten of in geval van een ernstige dreiging van een systemische crisis, teneinde de omvang of de gevolgen hiervan te beperken'. De huidige omstandigheden lijken ons te

beantwoorden aan deze voorwaarden, aangezien de staatsschuldencrisis, de huidige verstoringen op de financiële markten en disfuncties van de interbancaire markten, onze economie bezwaren met een ernstig risico van een systemische crisis. In dit opzicht zou een staatswaarborg die de aandelen van coöperanten van bepaalde erkende coöperatieve vennootschappen dekt, het mogelijk maken om de gevolgen van deze crisis te beperken”.

3.2. Op 10 oktober 2011 neemt de Koning, na akkoord van de staatssecretaris voor Begroting en na overleg in de ministerraad, het besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 november 2008 tot uitvoering van de wet van 15 oktober 2008 houdende maatregelen ter bevordering van de financiële stabiliteit en inzonderheid tot instelling van een staatsgarantie voor verstrekte kredieten en andere verrichtingen in het kader van de financiële stabiliteit, voor wat betreft de bescherming van de deposito's en de levensverzekeringen, en tot wijziging van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten houdende de uitbreiding van de beschermingsregeling tot het kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen (hierna: het koninklijk besluit van 10 oktober 2011).

Met dit besluit wordt de waarborgregeling, ingevoerd door het koninklijk besluit van 14 november 2008 tot uitvoering van de wet van 15 oktober 2008 houdende maatregelen ter bevordering van de financiële stabiliteit en inzonderheid tot instelling van een staatsgarantie voor verstrekte kredieten en andere verrichtingen in het kader van de financiële stabiliteit, voor wat betreft de bescherming van de deposito's, de levensverzekeringen en het kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen en tot wijziging van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten (hierna: het koninklijk besluit van 14 november 2008), uitgebreid tot een of meer categorieën van aandelen die natuurlijke personen aanhouden in erkende coöperatieve vennootschappen.

Wezenlijk voor dit beroep is artikel 4 van het besluit van 10 oktober 2011 dat als volgt luidt:

“Art. 4. In artikel 4 van hetzelfde besluit [van 14 november 2008] worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° (...);

2° het artikel wordt aangevuld met een paragraaf, luidende :

§ 3. Mogen eraan deelnemen, op hun aanvraag, de coöperatieve vennootschappen, erkend overeenkomstig het koninklijk besluit van 8 januari 1962 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de nationale groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen, die instellingen zijn onderworpen aan toezicht als bedoeld in artikel 36/24, § 2 van de Wet van 22 februari 1998 of waarvan minstens de helft van het vermogen rechtstreeks of onrechtstreeks is geïnvesteerd in dergelijke instellingen.

De aanvraag bedoeld in het eerste lid, dient bij aangetekende brief gericht te worden aan de Minister van Financiën.

Ze bevat minstens het bedrag van het gestorte kapitaal op de in de aanvraag omschreven aandelen die de erkende coöperatieve vennootschap overeenkomstig artikel 5, eerste lid, 4° wil laten beschermen. De Koning kan andere elementen van de aanvraag vaststellen.

De aanvraag wordt binnen de maand ter goedkeuring voorgelegd bij Ministerraad. Daarin mag de Koning, door in ministerraad overlegd koninklijk besluit, voor de duur van de looptijd van de beschermingsregeling bijkomende individuele toetredingsvoorwaarden opleggen voor de deelname van een in het eerste lid bedoelde erkende coöperatieve vennootschap aan het Bijzonder Beschermingsfonds voor deposito's, levensverzekeringen en kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen met betrekking tot :

- de afwezigheid van openbare aanbidding van kapitaalaandelen aan andere dan aan institutionele vennoten;
- de begrenzing van de rentevoet op de aandelen in het vennootschapskapitaal tot maximaal drie vierden van de rentevoet bepaald in het koninklijk besluit van 8 januari 1962 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de nationale groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen;
- het voorleggen van een verbintenis van alle institutionele vennoten om gedurende de looptijd van de beschermingsregeling geen gestorte gelden of aandelen terug te nemen en niet uit te treden, behoudens in het kader van een overdracht van aandelen.

Onder institutionele vennoot wordt begrepen elke vennoot die rechtstreeks of onrechtstreeks 10 % of meer van het kapitaal van de erkende coöperatieve vennootschap aanhoudt.

De Koning kan eveneens voorzien in tijdelijke maatregelen ten aanzien van de overige vennoten.

Eens de aanvraag is aanvaard en de eventueel daaraan verbonden toetredingsvoorwaarden zijn aanvaard, treedt de bescherming verstrekt door het Bijzonder Beschermingsfonds voor deposito's, levensverzekeringen en kapitaal

van erkende coöperatieve vennootschappen in werking vanaf de ontvangst van de betaling van de jaarlijkse bijdrage en van het toegangsrecht door de erkende coöperatieve vennootschap die de aanvraag deed.

Eens de aanvraag aanvaard, is de deelname aan de beschermingsregeling verplicht voor een periode van één jaar die loopt tot 31 december van het jaar dat volgt op het jaar waarin de bescherming in werking is getreden. De deelname wordt automatisch hernieuwd voor opeenvolgende periodes van telkens één jaar behoudens opzegging door de deelnemende entiteit bij aangetekende brief gericht aan de Minister van Financiën uiterlijk drie maanden voor het verstrijken van de beschermingsperiode.

De deelnemende entiteit heeft, eens de initiële aansluitingsperiode is verstreken, tevens het recht de deelname aan de waarborg op eender welk ogenblik te beëindigen, mits het versturen van een aangetekende brief gericht aan de Minister van Financiën uiterlijk drie maanden voor de gewenste einddatum van de deelname aan de waarborg. Bij het verstrijken van deze opzegperiode vervallen alle verplichtingen door de deelnemende entiteit opgenomen in het kader van de waarborg, zonder dat de entiteit evenwel het recht heeft reeds betaalde vergoedingen terug te vorderen van het Bijzonder Beschermingsfonds voor deposito's, levensverzekeringen en kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen en, in voorkomend geval, onverminderd de verplichting tot betaling van de meerwaardevergoeding.

De entiteit die de beschermingsregeling heeft beëindigd kan niet opnieuw deelnemen dan na een periode van drie jaar”.

Het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 12 oktober 2011. Het treedt in werking op 10 oktober 2011.

Dit is het bestreden besluit in de zaak G/A. 202.983/IX-7513.

3.3. Op 13 oktober 2011 vragen de eerste twee tussenkomende partijen de bescherming aan van het “Bijzonder Beschermingsfonds voor deposito's, levensverzekeringen en kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen” (hierna: het Fonds) voor alle aandelen uitgegeven door de vennootschap die in handen zijn van vennoten die natuurlijke personen zijn, ongeacht of ze behoren tot categorie A, B, C, dan wel D.

Op dezelfde datum vraagt de derde tussenkomende partij hetzelfde voor alle aandelen uitgegeven door de vennootschap die in handen zijn van vennoten die natuurlijke personen zijn.

3.4. Op 7 november 2011 neemt de Koning het besluit tot toekenning van een garantie tot bescherming van het kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen (hierna: het koninklijk besluit van 7 november 2011). Daarbij worden de aanvragen tot bescherming van het kapitaal van de tussenkomende partijen aanvaard.

Het besluit luidt als volgt:

“Artikel 1. § 1. In toepassing van artikel 4, § 3 van het koninklijk besluit van 14 november 2008 wordt de aanvraag tot bescherming van het kapitaal van volgende erkende coöperatieve vennootschappen aanvaard :

- ARCOPAR, CVBA, met maatschappelijke zetel te 1030 Brussel, Urbain Britsierslaan 5;
- ARCOFIN, CVBA, met maatschappelijke zetel te 1030 Brussel, Urbain Britsierslaan 5;
- ARCOPLUS, CVBA, met maatschappelijke zetel te 1030 Brussel, Urbain Britsierslaan 5.

§ 2. Gedurende de looptijd van de beschermingsregeling :

- onthouden de vennootschappen bedoeld in § 1 zich van openbare aanbidding van kapitaalaandelen aan andere dan aan institutionele vennoten;
- beperken de vennootschappen bedoeld in § 1 de rentevoet op de aandelen in het vennootschapskapitaal tot maximaal drie vierden van de rentevoet bepaald in het koninklijk besluit van 8 januari 1962 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de nationale groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen, en
- is het aan de institutionele vennoten in de zin van artikel 4, § 3, vijfde lid van het koninklijk besluit van 14 november 2008, verboden om gestorte gelden of aandelen terug te nemen of uit te treden, behoudens in het kader van een overdracht van aandelen.

Art. 2. In geval van vereffening die door de financiële toestand van de erkende coöperatieve vennootschap onvermijdelijk wordt gemaakt, zal het Bijzonder Beschermingsfonds moeten tussenkomen en schadeloosstellen slechts nadat de vereffenaar de uiteindelijke afhandeling van de vereffening zoals goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de betrokken vennootschappen heeft neergelegd.

Art. 3. Dit besluit treedt in werking op 14 oktober 2011.
(...)”.

Dit besluit wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 18 november 2011 en treedt in werking op 14 oktober 2011.

Dit is het bestreden besluit in de zaak G/A. 202.952/IX-7508.

IV. Samenvoeging

4. Het sub 3.4. bestreden koninklijk besluit van 7 november 2011 geeft uitvoering aan het sub 3.2. vermelde koninklijk besluit van 10 oktober 2011. Op een na zijn de middelen bijna identiek. Het lot van het koninklijk besluit van 7 november 2011 is aldus in belangrijke mate verbonden met de oplossing geboden aan het beroep tegen het koninklijk besluit van 10 oktober 2011. In de zaken G/A. 202.983/IX-7513 en G/A. 202.952/IX-7508 is er voorts identiteit van verzoekers. Er bestaat derhalve grond om door eenzelfde arrest uitspraak te doen over beide zaken.

5. Het koninklijk besluit van 7 november 2011 en het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 worden ook bestreden door de vzw Vlaamse Federatie van Beleggingsclubs en Beleggers in de zaken G/A. 202.987/IX-7514 en G/A. 203.126/IX-7522. Een samenvoeging van deze beroepen met de voorliggende dringt zich niet op om reden van de volkomen onderscheiden hoedanigheid en belang van de voornoemde verzoekende vzw, ten aanzien van de verzoekers in de voorliggende zaken.

6. De koninklijke besluiten van 10 oktober 2011 en 7 november 2011 maken ook nog het voorwerp uit van andere beroepen tot nietigverklaring – de nummers G/A. 202.844/XV-1792, G/A. 202.849/XV-1795 en G/A. 202.848/XV-1794 –. Deze beroepen zijn evenwel nog niet in staat van wijzen. Het samenvoegen met deze zaken zou aldus nodeloos de rechtsgang vertragen.

7. De beroepen G/A. 202.983/IX-7513 en G/A. 209.952/IX-7508 worden samengevoegd.

V. Ontvankelijkheid van de beide beroepen

Standpunt van de partijen

8. De verwerende partij betwist in de beide beroepen het belang van de verzoekers. Ze maakt hierbij een onderscheid tussen de eerste elf verzoekers enerzijds en de twaalfde verzoeker anderzijds.

De eerste elf verzoekers lijken volgens de verwerende partij, als aandeelhouder van de naamloze vennootschap nv DEXIA, met het beroep te willen bekomen dat ook zij de waarborg van het Fonds kunnen genieten. Een eventuele vernietiging van de bestreden besluiten kan daartoe niet leiden. Deze zijn niet op deze verzoekers van toepassing. Ze verlenen de waarborg niet aan aandeelhouders van naamloze vennootschappen of andere types van vennootschappen. Dit beperkte toepassingsgebied van de bestreden besluiten is het gevolg van enerzijds de uitdrukkelijke keuze van de wetgever zoals die rechtstreeks volgt uit artikel 36/24, § 1, 3°, van de wet van 22 februari 1998 en anderzijds van het feit dat enkel de tussenkomende partijen een aanvraag tot toetreding tot het Fonds hebben ingediend. De verwerende partij heeft niet de intentie om het toepassingsgebied van deze besluiten naar de verzoekers uit te breiden. Bovendien zou ze dat niet kunnen want het voornoemde artikel 36/24, § 1, 3°, laat dit niet toe. De vernietiging van de bestreden besluiten zal er daarom helemaal niet toe leiden dat deze verzoekers de waarborg van het Fonds kunnen genieten. Zij zal daardoor verzoekers geen voordeel opleveren. Verder moet worden vastgesteld dat de eerste elf verzoekers niet het bewijs leveren dat ze effectief eigenaar zijn van aandelen in de nv DEXIA.

Wat de twaalfde verzoeker betreft, getuigt die volgens de verwerende partij evenmin van het vereiste belang. Deze verzoeker steunt zijn belang op zijn aandeelhouderschap van de cvba LANBOKAS. Het bestreden besluit van 10 oktober 2011 biedt coöperatieve vennootschappen de mogelijkheid zich bij het Fonds aan te sluiten, waarna hun aandeelhouders-natuurlijke personen

de bescherming van het Fonds zullen genieten. Vóór de inwerkingtreding van dit besluit bestond deze mogelijkheid niet. Het bestreden besluit verbetert aanzienlijk de situatie van de aandeelhouders van deze coöperatieve vennootschappen, waaronder de twaalfde verzoeker. Het bestreden besluit is derhalve niet grievend voor de twaalfde verzoeker. Het feit dat het bestreden besluit de cvba LANBOKAS niet verplicht zich bij het Fonds aan te sluiten doet hieraan geen afbreuk. Bovendien zal een vernietiging van het bestreden besluit de toestand van de twaalfde verzoeker niet verbeteren doordat hij als aandeelhouder van de cvba LANBOKAS niet in een voordeligere positie kon komen dan thans het geval is. Tot slot, stelt de verwerende partij, toont de twaalfde verzoeker niet aan dat hij eigenaar is van aandelen van de cvba LANBOKAS.

9. De tussenkomende partijen voeren in beide beroepen een gelijkaardige exceptie aan als de verwerende partij. Ze voegen in beide beroepen daaraan toe dat geen van de eerste elf verzoekers een beroep tot nietigverklaring heeft ingediend tegen artikel 195 van het koninklijk besluit van 3 maart 2011 betreffende de evolutie van de toezichtarchitectuur voor de financiële sector (hierna: koninklijk besluit van 3 maart 2011) dat artikel 36/24 in de wet van 22 februari 1998 heeft ingevoegd, zodat ze geen blijk geven van een rechtstreeks belang. Inzake het bestreden besluit van 7 november 2011 zetten de tussenkomende partijen bijkomend uiteen dat de Koning een gebonden bevoegdheid lijkt te hebben in die zin dat, zodra een coöperatieve vennootschap een aanvraag doet en de Koning heeft vastgesteld dat deze aan alle voorwaarden voor toekenning voldoet, de Koning verplicht is de garantieregeling op deze vennootschappen van toepassing te verklaren. Bijgevolg zouden bij een eventuele vernietiging van het bestreden besluit van 7 november 2011 de aanvragen overeind blijven zodat de Koning hierover inhoudelijk dezelfde beslissing zou moeten nemen. Tot slot is dit besluit van 7 november 2011 geen reglementair besluit en moet het belang strenger worden beoordeeld dan wanneer het om een reglementair besluit zou gaan.

10. De verzoekers anticiperen in beide verzoekschriften in identieke termen op de belangvereiste. Ze zetten uiteen dat de eerste elf verzoekers aandeelhouder zijn van de nv DEXIA. Uit de uiteenzetting van de middelen zal volgens deze verzoekers blijken dat deze aandeelhouders niet in aanmerking komen voor een waarborg op hun aandelen, terwijl daarvoor geen redelijke verantwoording bestaat. Deze verzoekers ondervinden een rechtstreeks nadeel door het bestreden besluit. De twaalfde verzoeker is aandeelhouder van de erkende coöperatieve vennootschap LANBOKAS dewelke ressorteert onder het toepassingsgebied van het bestreden besluit van 10 oktober 2011. Deze verzoeker ondervindt eveneens een rechtstreeks nadeel door beide besluiten, daar zijn aandeel op grond van deze regeling niet met zekerheid kan worden gewaarborgd, terwijl hiervoor geen redelijke verantwoording bestaat.

In identieke bewoordingen repliceren de elf eerste verzoekers in hun memorie van wederantwoord in beide zaken dat het voor een reglementair besluit volstaat dat zij aantonen dat zij er rechtstreeks door worden benadeeld. Het verwijzen naar artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 is niet dienstig wanneer de grondwettigheid van deze bepaling ten gronde in vraag wordt gesteld. De verwerende en de tussenkommende partijen kunnen zich niet verschuilen achter een gebrek aan appreciatiemarge volgend uit het voormelde artikel 36/24 wanneer in deze procedure de onwettigheid van deze bepaling ter beoordeling staat. Bovendien wordt ten gronde betwist dat de toepassingsvoorwaarden van het genoemde artikel 36/24 voorhanden zijn. Bijgevolg kan a priori het belang niet worden ontzegd vooraleer de kritiek ten gronde is weerlegd. Ten overvloede wijzen de verzoekers erop dat de wettigheid van het voornoemde artikel 36/24 het voorwerp is van een middel van openbare orde dat in de memorie van wederantwoord wordt aangevoerd. Wat de kritiek betreft dat de nietigverklaring van het bestreden besluit niet tot hun voordeel zal strekken, volstaat het volgens deze verzoekers op te merken dat de Raad van State bij een beroep tot nietigverklaring van een reglementaire akte, niet nagaat of de toepassing voor een verzoeker al dan niet voordelig kan zijn. Tot slot wordt volgens deze verzoekers

het bewijs dat zij aandeelhouder zijn van de nv DEXIA gevoegd bij de memorie van wederantwoord.

11. In haar laatste memorie voert de verwerende partij in beide beroepen een identiek exceptief verweer. Ze herhaalt wat de eerste elf verzoekers betreft, in hoofdorde haar in de memorie van antwoord aangegeven argumenten. In ondergeschikte orde dringt ze erop aan dat, indien de Raad van State oordeelt dat de eerste elf verzoekers uit de beweerde schending van het gelijkheidsbeginsel door artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998, het vereiste belang putten, de Raad van State de door de verzoekers in het vijfde (G/A. 202.983/IX-7513), respectievelijk zesde (de zaak G/A. 202.952/IX-7508) middel geformuleerde prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof zou voorleggen vooraleer hij zich over de andere middelen uitspreekt. Indien het Grondwettelijk Hof de gestelde vraag negatief beantwoordt, dan zal het beroep in zijn geheel als niet-ontvankelijk dienen te worden afgewezen.

Inzake de twaalfde verzoeker verwijst de verwerende partij in beide beroepen naar haar memorie van antwoord.

12. De tussenkomende partijen voeren in beide beroepen eveneens in hun laatste memorie een identiek exceptief verweer. Ze voeren vooreerst aan dat de eerste elf verzoekers geen afdoende bewijs aanbrengen van hun hoedanigheid van aandeelhouders van de nv DEXIA. Meer bepaald bevat voor de zevende, de negende en de elfde verzoeker het dossier geen enkel stavingstuk. Voor de overige verzoekers bevat het dossier hoogstens een aankoopbulletin of afschrift van een aankooptransactie, zonder dat wordt aangetoond dat de betrokkenen de aandelen nog bezaten op het ogenblik dat ze het beroep aanhangig maakten, laat staan dat wordt aangetoond dat zij deze aandelen thans nog steeds bezitten. Voor het overige loopt de ontwikkeling en argumentatie van deze exceptie gelijkaardig met hetgeen hun eerdere uiteenzettingen ter zake en met het verweer in de laatste memories van de verwerende partij, met inbegrip van het in ondergeschikte orde voorgelegde

verzoek de door verzoekers voorgestelde prejudiciële vraag eerst voor te leggen aan het Grondwettelijk Hof vooraleer de overige middelen te onderzoeken.

13. In beide beroepen hernemen de elf eerste verzoekers in hun laatste memorie hun standpunt betreffende hun belang. Ook de twaalfde verzoeker doet dit. Hij voegt eraan toe dat hij aanvaardt dat zijn belang niet volledig identiek is aan dat van de overige verzoekers. Dit betekent niet dat zijn belang niet gelijklopend zou zijn met de overige verzoekers in die zin dat hij slechts gebaat zou zijn met een gedeeltelijke vernietiging van het besluit van 10 oktober 2011. Hij is van oordeel dat zijn beroep slechts onontvankelijk kan zijn indien de Raad van State de regeling gedeeltelijk in stand zou kunnen houden. De Raad van State heeft geen dergelijke bevoegdheid en de eventuele vernietiging op grond van de middelen die de verzoeker aanbelangen, brengt eveneens de integrale vernietiging mee van de bestreden besluiten. Er kan daarom niet worden geponeerd dat de twaalfde verzoeker geen gelijklopend belang heeft met de overige elf verzoekers.

Beoordeling

14. Luidens artikel 19, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan een annulatieberoep zoals bedoeld in artikel 14, § 1, van deze wetten, voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State worden gebracht door elke partij die doet blijken van een benadeling of een belang.

Een verzoeker beschikt over dit rechtens vereiste belang indien twee voorwaarden vervuld zijn: vooreerst dient hij door de bestreden administratieve rechtshandeling een persoonlijk, rechtstreeks, zeker, actueel en wettig nadeel te lijden; voorts moet de eventueel tussen te komen nietigverklaring van die rechtshandeling hem een direct en persoonlijk voordeel verschaffen, hoe miniem ook. Anders dan wat de verzoekers betogen, geldt dit evenzeer bij het aanvechten van reglementaire akten.

Het staat aan de Raad van State te oordelen of de verzoeker die een zaak voor de Raad brengt, doet blijken van een belang bij zijn beroep. De Raad van State dient er evenwel over te waken dat het belangvereiste niet op een buitensporig restrictieve of formalistische wijze wordt toegepast (GwH 30 september 2010, nr. 109/2010, punt B.4.3.).

15. De eerste elf verzoekers dienden beide beroepen in op grond van hun hoedanigheid van aandeelhouder van de nv DEXIA. De twaalfde verzoeker beroept zich in beide beroepen op zijn hoedanigheid van private aandeelhouder van de cvba LANBOKAS.

De zevende, negende en elfde verzoeker leggen in geen van beide beroepen stukken voor waaruit hun hoedanigheid van aandeelhouder van de nv DEXIA blijkt. Bij ontstentenis van dat bewijs zijn hun beide beroepen niet ontvankelijk.

De eerste tot en met de zesde, de achtste en de tiende verzoeker leggen stukken voor die aannemelijk maken dat zij op het ogenblik van het indienen van het beroep aandeelhouder waren van de nv DEXIA. Ook de twaalfde verzoeker doet dit wat zijn aandeelhouderschap van de cvba LANBOKAS betreft. Er zijn geen aanduidingen dat een of meerdere van die verzoekers bij het sluiten van de debatten in beide beroepen, de aangevoerde hoedanigheid van aandeelhouder niet meer zouden bezitten. De loutere bewering van de tussenkomende partijen dat niet bewezen wordt dat de aandelen nog in hun bezit zijn volstaat niet om daarover nader onderzoek te voeren.

16. Wat het belang bij beide beroepen betreft in hoofde van de eerste tot en met de zesde verzoeker, de achtste en de tiende verzoeker, stellen deze dat zij, als private aandeelhouders van de nv DEXIA, niet in aanmerking komen voor een staatswaarborg op hun aandelen, terwijl de natuurlijke personen die aandelen aanhouden van erkende coöperatieve vennootschappen waarvoor het bestreden besluit een waarborgregeling uitwerkt, die waarborg wel kunnen krijgen.

Door de waarborg voorzien in de bestreden besluiten zullen de private aandeelhouders van de bedoelde coöperatieve vennootschappen geen financieel nadeel lijden als gevolg van de waardevermindering van hun aandelen, terwijl de private aandeelhouders van de nv DEXIA zoals de voornoemde verzoekers, wel die waardevermindering van hun aandelen zullen moeten dragen. Deze verzoekers krijgen dus niet het voordeel dat aan anderen wordt toegekend, wat zij als een nadeel kunnen aanvoeren.

Dit nadeel verleent hen echter slechts het wettelijk vereiste belang onderscheiden van de *actio popularis*, in de mate dat deze verzoekers vastgesteld kunnen zien dat het voordeel waarop ze zich beroepen, hen op onregelmatige wijze is geweigerd.

17. Anders dan wat de verwerende partij en de tussenkomenende partijen stellen, kan er niet voorgehouden worden dat dit nadeel veroorzaakt wordt door artikel 36/24, § 1, 3°, van de wet van 22 februari 1998. Deze wettelijke bepaling creëert enkel een rechtsgrond voor de uitvoerende macht om discretionair, binnen de keuzemogelijkheden en het kader die deze wetsbepaling biedt, de maatregelen uit te vaardigen die zij nodig acht om het vertrouwen in het financieel stelsel te versterken. Is de uitvoerende macht door de wetgever beperkt in haar mogelijkheden en kunnen de verzoekers daardoor nooit uitzicht krijgen op een garantie voor hun aandelen omdat het aandelen van een naamloze vennootschap betreft, dan is het toch de uitvoerende macht en niet de wetgever die de regeling ingevoerd heeft en die het nadeel bij de verzoekers veroorzaakt.

De enkele omstandigheid dat de beide bestreden besluiten nooit op de verzoekers van toepassing kunnen zijn, noch het loutere gegeven dat de verzoekers de vernietiging niet hebben gevraagd van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998, ontnemen hen het belang bij hun beroepen. Zij kunnen immers, door het aanvoeren van de exceptie van ongrondwettigheid van die wetsbepaling in het raam van een middel tegen de rechtsgrond van de bestreden uitvoeringsregeling - wat de voornoemde verzoekers in beide beroepen ook doen -,

uitzicht krijgen op een heroverweging van het bestreden koninklijk besluit van 10 oktober 2011 en het vernietigingsarrest aangrijpen om, steunend op het gezag van gewijsde ervan, het bestuur ertoe aan te zetten die heroverweging te maken, zonder dat het te verlenen rechtsherstel noodzakelijkerwijze hoeft in te houden dat ook ten voordele van de verzoekers een waarborgregeling wordt ingesteld.

In die zin kan op dit ogenblik het wettig vereiste belang aan de verzoeker niet worden ontzegd zolang het Grondwettelijk Hof geen uitspraak heeft gedaan over de in het dictum vermelde prejudiciële vraag. Ingeval het Grondwettelijk Hof deze verwerpt, zal de Raad van State, desnoods ambtshalve, moeten onderzoeken of het belang, afgeleid uit de hoedanigheid van aandeelhouder van een naamloze vennootschap, aan de eerste tot en met de zesde, de achtste en de tiende verzoeker, nog een concreet voordeel kan verschaffen. Of de Raad van State deze prejudiciële vraag stelt in het raam van de ontvankelijkheid van het beroep dan wel in het raam van het onderzoek van een middel is niet relevant.

18. Het belang van de twaalfde verzoeker valt niet samen met dat van de eerste tot en met de zesde, de achtste en de tiende verzoeker. De twaalfde verzoeker is weliswaar aandeelhouder van een erkende coöperatieve vennootschap en valt dus in beginsel binnen het wettelijk kader van de wet van 22 februari 1998, maar hij ziet zijn aandelen van de staatswaarborg uitgesloten omdat de bestreden regeling bepaalt dat de waarborg afhangt van een aanvraag en de cvba LANBOKAS geen aanvraag ingediend heeft om aan het Fonds deel te nemen.

Op de keper beschouwd is het belang van deze twaalfde verzoeker toegespitst op en dus beperkt tot het voorschrift van het bestreden besluit van 10 oktober 2011 waarbij de verplichting wordt ingesteld om een aanvraag in te dienen. Omgekeerd heeft deze verzoeker er helemaal geen belang bij dat de gehele waarborgregeling voor de coöperatieve vennootschappen vernietigd wordt. Dit wezenlijk tegengesteld belang doet de vraag rijzen of deze verzoeker wel in één en hetzelfde verzoekschrift samen met de andere verzoekers het annulatieberoep kon

indienen, aangezien de middelen die gericht zijn tegen beide koninklijke besluiten in hun geheel voor hem niet dienstig zijn en de middelen die zijn belang dienen niet volstaan om tegemoet te komen aan het belang van de andere verzoekers.

Een collectief verzoekschrift wordt slechts aangenomen wanneer de verzoekers een gelijklopend belang hebben. Het tegengesteld belang, dat doorwerkt naar de middelen die de twaalfde verzoeker kan inroepen, doet besluiten dat deze verzoeker ten onrechte zijn vordering gevoegd heeft bij die van de andere verzoekers, wat de ordelijke en overzichtelijke procesvoering verstoort.

19. De tussenkommende partijen ontzeggen bijkomend ook het belang aan de verzoekers bij hun beroep tegen het bestreden besluit van 7 november 2011 omdat naar hun mening de Koning inzake het koninklijk besluit van 7 november 2011 een gebonden bevoegdheid lijkt te hebben in die zin dat, zodra een coöperatieve vennootschap een aanvraag doet en de Koning heeft vastgesteld dat deze aan alle voorwaarden voor toekenning voldoet, de Koning verplicht is de garantieregeling op deze vennootschappen van toepassing te verklaren.

Het bestreden besluit van 7 november 2011 beperkt zich tot het toepassen van de regeling vervat in het bestreden besluit van 10 oktober 2011 op de concrete aanvragen van de tussenkommende partijen en kadert binnen de voorschriften die het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 heeft gesteld.

Aangezien op dit ogenblik het wettig vereiste belang bij het beroep tegen het bestreden besluit van 10 oktober 2011 aan de eerste tot en met de zesde verzoeker, de achtste en de tiende verzoeker niet kan worden ontzegd zolang het Grondwettelijk Hof geen uitspraak heeft gedaan over de in het dictum vermelde prejudiciële vraag, getuigen deze verzoekers om die reden alleen al van het wettig vereiste belang bij het beroep gericht tegen de uitvoeringsmaatregel van het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 dat het koninklijk besluit van 7 november 2011 immers is. Bovendien en los van de vraag of er te dezen zoals de tussenkommende partijen betogen, in hoofde van de Koning een gebonden

bevoegdheid bestaat, gaat deze kritiek enkel op indien de regeling vervat in het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 gestand houdt. En dit maakt juist het voorwerp uit van het gerechtelijk debat waarin wordt aangenomen dat de voornoemde verzoekers getuigen van het rechtens vereiste belang. Een verzoeker heeft immers belang bij een beroep tegen een besluit genomen in de uitoefening van een gebonden bevoegdheid, in zoverre hij de rechtsgeldigheid betwist van de titel zelf die de grondslag vormt voor het bestreden besluit. Te dezen blijkt uit de door de verzoekers ingeroepen middelen gericht tegen het bestreden koninklijk besluit van 7 november 2011 dat minstens enkele daarvan een betwisting opwerpen als hiervóór bedoeld. Die vaststelling volstaat om te concluderen dat de exceptie niet kan worden aangenomen.

20. Uit het voorgaande volgt dat beide beroepen enkel ontvankelijk zijn in hoofde van de eerste tot en met de zesde verzoeker, de achtste en de tiende verzoeker.

De aangevoerde excepties zijn in beide beroepen en in de aangegeven mate gegrond wat de zevende, negende, elfde en twaalfde verzoeker betreft.

21. Onder “de verzoekers” worden hierna enkel de eerste tot en met de zesde verzoeker, de achtste en de tiende verzoeker begrepen. De middelen in beide beroepen worden enkel in hoofde van deze verzoekers onderzocht.

VI. Onderzoek van de gegrondheid van het beroep tegen het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 (G/A 202.983/IX-7513)

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

22. De verzoekers voeren de schending aan van artikel 3 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, ook samen gelezen met artikel 84 van diezelfde wetten en van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en meer in het bijzonder het formele en materiële motiveringsbeginsel, doordat de verwerende partij naliet de afdeling Wetgeving van de Raad van State te raadplegen bij de vaststelling van het bestreden besluit van 10 oktober 2011, zonder in concreto aan te tonen waarin de hoogdringendheid bestaat die toelaat voorbij te gaan aan deze raadpleging.

De verzoekers zetten in de toelichting van het middel uiteen dat de in de aanhef van het bestreden besluit weergegeven motivering om twee redenen niet voldoet. Allereerst is de motivering “an sich” volgens hen niet voldoende uitgedrukt en onvoldoende pertinent. Dit blijkt uit het feit dat deze motivering clichématig is en enkel algemeenheden bevat. Er worden geen concrete elementen aangehaald waaruit blijkt dat er een bedreiging is van een systemische crisis, waarin deze bestaat, hoe een waarborgregeling voor coöperatieve vennootschappen dergelijke crisis kan voorkomen en vooral waarom dit alles dringend is. De verwijzing naar een advies van de Nationale Bank van België geeft geen inhoudelijke bijdrage tot de motivering en de inhoud van dit advies wordt op geen enkele manier toegelicht in de aanhef van het bestreden besluit van 10 oktober 2011. Bijgevolg ontbreekt elke motivering waarom het bestaan kan worden aangenomen van een ernstige dreiging van een systemische crisis. Een enkele bewering dat de Nationale Bank van België dit zo zou hebben vastgesteld volstaat niet. Bovendien verklaart het bestaan van een dreiging voor een systemische crisis nog niet waarom er per definitie een hoogdringendheid zou

bestaan om de raadpleging van de afdeling Wetgeving over te slaan. Dit geldt des te meer nu de regeling in het bestreden besluit van 10 oktober 2011 betrekking heeft op de waarborgen van een aandelenparticipatie in een coöperatieve vennootschap. Van deze aandelenparticipaties is helemaal niet duidelijk hoe zij aanleiding kunnen geven tot een systemische crisis. Dit betekent dat helemaal niet duidelijk is hoe de betrokken regelgeving enige remediërende werking kan hebben op een zulke crisis. Uit het derde middel zal blijken dat de uittreding van vennoten uit een coöperatieve vennootschap niet onmiddellijk kan gebeuren. Dit betekent dat er helemaal geen sprake is van enige urgentie. Er moet ook nog rekening worden gehouden met de mogelijkheid voor de Regering om de afdeling Wetgeving van de Raad van State in de verkorte termijn van artikel 84 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State te raadplegen. Van deze mogelijkheid werd geen gebruik gemaakt en uit de motivering blijkt niet waarom dit het geval is.

Een tweede reden waarom de opgegeven motivering niet voldoet, is volgens de verzoekers gelegen in het feit dat de motieven inzake de hoogdringendheid samenvallen met de motieven die al voorkomen in de wet van 14 april 2009 tot wijziging van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten (hierna: wet van 14 april 2009). Bovendien is er in de memorie van toelichting bij die wet reeds aangegeven dat er sprake is van een ernstige dreiging van een systemische crisis en dat deze nog een langere tijd zou aanhouden. Dit betekent dat de omstandigheden waarnaar thans verwezen wordt om de hoogdringendheid te motiveren, reeds meer dan tweeëneenhalf jaar aanwezig zijn. Volledigheidshalve wijzen de verzoekers er ook op dat op de website van de tussenkomende partijen berichten verschenen dat een ontwerp van koninklijk besluit reeds klaar was in de eerste week van september, zodat het niet duidelijk is waarom er in oktober 2011 hoogdringendheid kan zijn.

Tot slot verbinden de verzoekers het middel ook aan het tweede middel. Indien de Raad van State zou menen dat de terugwerkende kracht niet tot de nietigheid van het bestreden besluit van 10 oktober 2011 noopt, dan houdt dit volgens hen ook in dat er onmogelijk enige hoogdringendheid is. De mogelijkheid

om terug te werken, heft het nadeel op dat zou verbonden zijn aan het tijdsverloop dat nodig is om de afdeling Wetgeving van de Raad van State te raadplegen.

23. De verwerende partij betwist dat het om een reglementair besluit zou gaan. Uit de lezing van haar memorie van antwoord blijkt echter dat deze kritiek zich feitelijk richt tegen het koninklijk besluit van 7 november 2011.

24. De tussenkomende partijen antwoorden dat de aanhef van het bestreden besluit van 10 oktober 2011 formeel en uitdrukkelijk vermeldt welke motieven aan de basis liggen van de ingeroepen hoogdringendheid, met name: er is sprake van een ernstige dreiging van een systemische crisis zoals vastgesteld door de Nationale Bank van België en de noodzaak bestaat om zo snel als mogelijk de omvang en de gevolgen van de huidige crisis op de financiële markten te beperken en het vertrouwen in het Belgisch financieel stelsel te vrijwaren, zodat een systemische crisis kan worden voorkomen. De mogelijkheid om de depositobescherming, in lijn met de eerdere aankondiging ter zake, op korte termijn uit te breiden tot het kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen, is een belangrijk element om het vertrouwen van het publiek te versterken. Hieruit volgt volgens de tussenkomende partijen dat aan de formele motiveringsvereiste is voldaan.

Voorts zijn de aangegeven motieven exact, bestaan ze effectief en zijn ze van die aard dat ze de hoogdringendheid rechtvaardigen; ze zijn pertinent, wettig en geoorloofd. Vooreerst veronderstelt de ratio legis van de wettelijke grondslag van het bestreden besluit van 10 oktober 2011 reeds een zekere graad van urgentie. Daarbij heeft de wetgever zelf geoordeeld dat het toekennen van een garantiebescherming te beschouwen is als een maatregel die ertoe strekt de omvang of de gevolgen van de crisis te beperken. Anders zou de wetgever deze bepaling niet hebben uitgevaardigd. Dat er te dezen wel degelijk sprake is van een “ernstige bedreiging van een systemische crisis” en dat de noodzaak bestond “om zo snel mogelijk de omvang en de gevolgen van de huidige crisis op de financiële markten te beperken en het vertrouwen in het Belgische

financiële stelsel te vrijwaren zodat een systemische crisis (kon) worden voorkomen”, wordt bevestigd in het advies van de Nationale Bank van België van 7 oktober 2011. Een systemische crisis kan ook voortvloeien uit de omstandigheid dat coöperatieve spaarders die het vertrouwen verloren in de erkende coöperatieve vennootschap, niet enkel hun deelbewijzen in deze vennootschappen zouden terugtrekken, maar ook hun spaardeposito’s bij de financiële instelling die de loketfunctie vervulde voor deze coöperatieve vennootschap en die wordt beschouwd als gelieerd met de erkende coöperatieve vennootschap. Dit kon resulteren in een massale afhaling van spaardeposito’s, die de leefbaarheid van verschillende financiële instellingen (waaronder ook systeemrelevante financiële instellingen) ernstig in het gedrang had kunnen brengen. Onder meer dankzij het onverwijld optreden, strekte het bestreden besluit van 10 oktober 2011 ertoe om een dergelijke situatie te vermijden. Bijgevolg kan niet ontkend worden dat er wel degelijk sprake is van hoogdringendheid en moet in redelijkheid worden aangenomen dat er in casu onvoldoende tijd voorhanden was om het ontwerpbesluit aan de Raad van State, afdeling Wetgeving voor te leggen. Zelfs het respecteren van de ingekorte adviestermijn zou een negatieve impact hebben gehad op de doelstellingen die de Koning met het bestreden besluit van 10 oktober 2011 wenste te bereiken en het zou de efficiëntie en de werkbaarheid van dit besluit hebben gehypothekeerd. Bovendien, antwoorden de tussenkomende partijen, gaf de verwerende partij blijk van de vereiste spoed. Op vrijdag 7 oktober 2011 werd het bestaan van een ernstige dreiging van een systemische crisis vastgesteld in het advies van de Nationale Bank van België, op maandag 10 oktober 2011 werd het bestreden besluit genomen, op woensdag 12 oktober 2011 werd het bekendgemaakt en op 10 oktober 2011 trad het in werking.

25. De verzoekers repliceren dat het advies van de Nationale Bank van België blijk geeft van dezelfde vaagheid als de aanhef van het bestreden besluit van 10 oktober 2011. Dit doet alleen al besluiten dat het bestreden besluit van 10 oktober 2011 niet formeel motiveert waarom het hoogdringend is en dat het gehele dossier ook geen materiële motieven aanreikt die de aanhef van het bestreden besluit ter zake ondersteunen. De bewering van de tussenkomende

partijen dat een systemische crisis zou kunnen voortvloeien uit de omstandigheid dat coöperatieve spaarders hun vertrouwen zouden verliezen in de coöperatieve vennootschap waarvan zij deel uitmaken, zodat ze daardoor eveneens spaardeposito's zouden weghalen bij de gelieerde financiële instelling van de coöperatieve vennootschap, spreekt de Europese Commissie volgens de verzoekers categoriek tegen. Verzoekers verwijzen hierbij naar het derde middel. Bovendien hebben het bestreden besluit van 10 oktober 2011 noch de Nationale Bank van België de geschetste risico's op die wijze geformuleerd. De invulling die daar nu aan gegeven wordt is een post-factum invulling. Wat de hoogdringendheid betreft, kan men niet ernstig beweren dat men sinds 2009 in een permanente staat van systemische crisis verkeert om voorbij te gaan aan de adviesverplichting. Een loutere verwijzing naar een toepassingsvoorwaarde van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 verschaft geen vrijgeleide om aan die adviesverplichting voorbij te gaan. Wat de diligentie betreft van het optreden, merken de verzoekers op dat de "gehaaste en welwillendheid waarmee de regeling werd goedgekeurd geen post-factum gezag geeft aan de vage, niet nadere onderbouwde en niet-aanwezige redenen van hoogdringendheid".

26. In hun laatste memorie hernemen de verzoekers het middel, de toelichting en de beantwoording van het verweer.

27. In haar laatste memorie antwoordt de verwerende partij dat de motivering van de dringende noodzakelijkheid wel degelijk concreet is. De aanhef verwijst naar het al hiervoor aangehaalde advies van de Nationale Bank van België. Uit dit advies blijkt het bestaan van de crisissituatie en van het feit dat het bestreden besluit van 10 oktober 2011 van aard is de gevolgen van deze crisis te beperken. De ingeroepen hoogdringendheid was wel degelijk reëel. De Nationale Bank van België is bevoegd voor het opmaken van economische prognoses en conjunctuuranalyses voor België en is dan ook bij uitstek goed geplaatst om een analyse te maken van de systemische risico's op de Belgische markt. Het verlenen van de coöperantengarantie strekt ertoe om een vertrouwensbreuk in het financiële systeem in hoofde van de coöperanten en het publiek te voorkomen, om aldus het

risico op massale terugtrekking van gelden te beperken. Het was dan ook begin oktober 2011 dat de bescherming van de coöperanten dringend noodzakelijk werd, waardoor de Koning zich verplicht zag om de hoogdringendheid van het bestreden besluit van 10 oktober 2011 in te roepen. Voorts stelt de verwerende partij dat het niet aan de Raad van State toekomt zich uit te spreken over het al dan niet bestaan van de ingeroepen situatie van hoogdringendheid. Enkel bij een manifest foute appreciatie kan de Raad van State inhoudelijke kritiek uitoefenen op de ingeroepen motieven. In ieder geval kan in redelijkheid niet worden beweerd dat de motieven voor het niet raadplegen van de afdeling Wetgeving getuigen van een manifest foutieve appreciatie.

28. De tussenkomende partijen hernemen in hun laatste memorie in wezen hun eerder verweer.

Beoordeling

29. Luidens artikel 3, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State moeten “buiten het met bijzondere redenen omklede geval van hoogdringendheid” de ontwerpen van reglementaire besluiten aan het met redenen omkleed advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State worden onderworpen.

Reglementaire besluiten in de zin van artikel 3, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zijn besluiten die een rechtsregel formuleren en dus een algemene draagwijdte hebben. Ze voorzien in een onpersoonlijke, abstracte rechtstoestand die voor een onbepaald aantal gevallen geldt. Het gaat met andere woorden om besluiten waarin algemene regelen worden gesteld die toepasselijk zijn op alle staatsburgers of op een hele categorie van staatsburgers. Het criterium van de “algemeenheid”, dat de besluiten kenmerkt waarbij de uitvoerende macht haar verordenende bevoegdheid uitoefent, is hetzelfde als dat waarnaar wordt verwezen in de wetgeving betreffende de bekendmaking van wetten en verordeningen.

Anders dan wat de verwerende partij betoogt, heeft het bestreden besluit van 10 oktober 2011 wel degelijk het hiervoor aangehaalde reglementaire karakter. De verwerende partij heeft het in haar memorie van antwoord overigens enkel over het koninklijk besluit van 7 november 2011, dat niet het voorwerp van het onderzoek van dit middel is.

30. De verplichting tot formele motivering van de ingeroepen hoogdringendheid houdt in dat de aanhef van het bestreden besluit van 10 oktober 2011 de redenen moet vermelden waarom de ontworpen regeling zo spoedeisend was dat niet het advies van de afdeling Wetgeving kon worden gevraagd. Deze motivering mag kort en bondig zijn voor zover ze ondubbelzinnig en begrijpelijk is.

Het komt niet de Raad van State toe om zich bij het beoordelen van de hoogdringendheid in de plaats van de beslissende overheid te stellen. Hij vermag enkel na te gaan of de uitgedrukte redenen in redelijkheid aanvaardbaar maken dat een uitstel met de tijdspanne nodig om de afdeling Wetgeving te raadplegen, de doelmatigheid van het besluit in het gedrang brengt.

31. De hoogdringendheid wordt in de aanhef van het bestreden besluit van 10 oktober 2011 als volgt gemotiveerd:

“Gelet op de dringende noodzakelijkheid gemotiveerd door de ernstige dreiging van een systemische crisis, vastgesteld door de Nationale Bank van België, en door de noodzaak om zo snel mogelijk de omvang en de gevolgen van de huidige crisis op de financiële markten te beperken, het vertrouwen in het Belgische financiële stelsel te vrijwaren en aldus een systemische crisis te voorkomen; dat de aandelen in de erkende coöperatieve vennootschappen in bepaalde gevallen alle kenmerken hebben van een spaarproduct, dat geacht wordt aan de vennoten geregelde inkomsten aan te bieden en hen op verzoek, binnen vrij beperkte grenzen, terugbetaling te verzekeren; dat het derhalve verantwoord is om voor deze aandelen in een beschermingsregeling te voorzien gelijkwaardig aan deze die bestaat voor alternatieve spaarproducten, met name de bankdeposito's en de verzekeringen ‘tak 21’; dat de mogelijkheid om de depositobescherming, in lijn met de eerdere aankondiging terzake, op korte termijn uit te breiden tot het kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen, een belangrijk element is om het vertrouwen van het publiek

te kunnen versterken, op een gelijkaardige basis als deze die reeds bestaat voor de bankdeposito's en de verzekeringen ‘tak 21’;”.

Anders dan wat de verzoekers betogen, is deze motivering niet clichématig en enkel algemeenheden bevattend. Er blijkt immers uit dat de aangelegenheid dringend moest geregeld worden wegens de ernstige dreiging van een systemische crisis en de noodzaak om zo snel mogelijk de omvang en de gevolgen van de huidige crisis op de financiële markten te beperken, het vertrouwen in het Belgisch financieel stelsel te vrijwaren en aldus een systemische crisis te voorkomen. Dit wil de regering bereiken door de mogelijkheid om de depositobescherming, in lijn met de eerdere aankondiging ter zake, op korte termijn uit te breiden tot het kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen, hetgeen als een belangrijk element wordt gezien om het vertrouwen van het publiek te versterken en dit op een gelijkaardige basis als deze die reeds bestaat voor de bankdeposito's en de verzekeringen “tak 21”.

Anders dan wat de verzoekers betogen, vereist de geschonden geachte formele motiveringsplicht niet dat de motieven van de uitgedrukte beweegredenen worden uiteengezet in de aanhef van het besluit en dat er inzonderheid zou worden uiteengezet welke de inhoud is van het advies van de Nationale Bank van België waar in de motivering naar wordt verwezen. Ook vereist deze bijzondere motiveringsplicht niet dat de redenen worden uiteengezet waarom er een systemische crisis is, waarin deze bestaat en hoe een waarborgregeling voor coöperatieve vennootschappen dergelijke crisis kan voorkomen. Evenmin houdt deze bijzondere motiveringsplicht in dat moet blijken waarom de verwerende partij geen gebruik heeft gemaakt van de verkorte termijn van artikel 84 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State om de afdeling Wetgeving van de Raad van State te raadplegen. Ook het gegeven dat de opgegeven motivering schatplichtig zou zijn aan de verantwoording gegeven in de memorie van toelichting bij de wet van 14 april 2009, maakt ze om die enkele reden niet impertinent. De gegeven motivering laat toe het rechterlijk toezicht erop uit te oefenen door aan de hand van de in de aanhef tot uitdrukking gebrachte motieven na te gaan of die voldoende ernstig, expliciet, exact en pertinent zijn,

waarbij voor dit onderzoek deze motieven kunnen worden onderbouwd en geëxpliciteerd met behulp van procedurestukken of elementen uit het administratief dossier.

Dat er sprake is van een ernstige dreiging van een systemische crisis is luidens de bijzondere motivering in de aanhef van het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 vastgesteld door de Nationale Bank van België. Die stelde eveneens vast dat een staatsgarantie op de aandelen van de coöperatieve spaarders in bepaalde erkende coöperatieve vennootschappen zou toelaten de gevolgen van deze crisis te beperken en dat, op de dag waarop de Nationale Bank van België (7 oktober 2011) haar advies verleende, aan de voorwaarden van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 was voldaan. De verzoekers hebben ter zake in hun verzoekschrift weliswaar een andere visie dan die van de Nationale Bank van België, maar die problematiek wordt onderzocht in het derde middel en belet niet dat de verwerende partij met dat advies over een feitelijk gegeven beschikte dat haar toeliet de hoogdringendheid in te roepen.

32. In beginsel is het, zoals de verzoekers stellen, weliswaar niet uit te sluiten dat de verwerende partij tussen de datum waarop zij het advies van de Nationale Bank van België heeft ontvangen en de datum waarop de Koning het bestreden besluit van 10 oktober 2011 heeft ondertekend, nog de mogelijkheid zou hebben gehad om binnen de vijf dagen het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State te vragen.

Zoals hiervoor al is gesteld, komt het de Raad van State niet toe om zich bij het beoordelen van de hoogdringendheid in de plaats van de verwerende partij te stellen. Te dezen kan de verwerende partij niet geacht worden kennelijk onredelijk te hebben gehandeld door te oordelen dat ook voor een advies binnen de vijf dagen, de tijdspanne waarover zij beschikte te kort was.

In de termijn die de verwerende partij genomen heeft om het bestreden besluit van 10 oktober 2011 na het advies verder uit te werken en in het

Belgisch Staatsblad bekend te maken kan ook geen tegenindicatie voor de hoogdringendheid worden gezien en de mogelijkheid om aan het bestreden besluit van 10 oktober 2011 retroactiviteit toe te kennen, is op zich niet van die aard om de hoogdringendheid soepeler te beoordelen, gelet op de strikte voorwaarden waarvan dergelijke retroactiviteit afhangt.

33. Uit het voorgaande volgt dat de bijzondere motivering gegrond op de ernstige dreiging van een systemische crisis en op de noodzaak om zo snel mogelijk de omvang en de gevolgen van de huidige crisis op de financiële markten te beperken, het vertrouwen in het Belgische financiële stelsel te vrijwaren en aldus een systemische crisis te voorkomen, in redelijkheid verantwoordt dat de verwerende overheid kon oordelen dat een uitstel de doelmatigheid van het besluit en de verwezenlijking van het beoogde doel in gevaar brengt.

34. In de mate dat de verzoekers in het middel ook de schending inroepen van het formeel motiveringsbeginsel, bestaat geen dergelijk algemeen beginsel van behoorlijk bestuur, laat staan dat het zou bestaan ten aanzien van reglementaire besluiten.

Wat de aangevoerde schending betreft van het materieel motiveringsbeginsel, bouwen de verzoekers geen specifieke argumentatie op, zodat deze grief ofwel geacht moet worden samen te vallen met wat hiervoor al is besproken, ofwel onontvankelijk te zijn.

35. Het eerste middel is niet gegrond.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

36. De verzoekers voeren de schending aan van artikel 2 van het Burgerlijk Wetboek en van het beginsel van de niet-retroactieve werking van

administratieve rechtshandelingen, doordat artikel 13 van het bestreden besluit van 10 oktober 2011 bepaalt dat dit besluit in werking treedt op 10 oktober 2011, terwijl het in het Belgisch Staatsblad van 12 oktober 2011 werd bekendgemaakt. Te dezen is er volgens de verzoekers geen van de uitzonderingen op het beginsel van de niet-terugwerking van toepassing: er is geen sprake van een herstel van eerder vernietigde koninklijke besluiten, de wet van 15 oktober 2008 houdende maatregelen ter bevordering van de financiële stabiliteit en inzonderheid tot instelling van een staatsgarantie voor verstrekte kredieten en andere verrichtingen in het kader van de financiële stabiliteit (hierna: wet van 15 oktober 2008) verleent geen bevoegdheid aan de Koning om retroactief enige wetsbepaling uit te voeren en het valt niet in te zien waarom de besluiten zouden moeten terugwerken. In dat verband motiveert de aanhef van het bestreden besluit van 10 oktober 2011 in geen enkel opzicht de retroactieve werking.

37. De verwerende partij antwoordt dat terugwerkende kracht onder meer wordt aanvaard indien die niet nadelig is voor de betrokken partijen. Het is volgens de verwerende partij duidelijk dat dit voor de verzoekers niet het geval is. Het bestreden besluit van 10 oktober 2011 doet verder op geen enkele manier afbreuk aan verworven rechten en het is voor alle betrokken partijen voordelig.

38. De tussenkommende partijen betogen dat, aangezien het bestreden besluit van 10 oktober 2011 in werking treedt op de datum van zijn ondertekening, er geen sprake is van terugwerkende kracht. In ondergeschikte orde wijzen de tussenkommende partijen erop dat de retroactiviteit hooguit twee dagen bedraagt en gebeurde met eerbiediging van de individuele rechten en de vereisten inzake rechtszekerheid. De inhoud van het bestreden besluit van 10 oktober 2011 was al op 10 oktober 2011 zeer duidelijk aan het grote publiek gecommuniceerd.

39. De verzoekers repliceren dat er wel sprake is van terugwerkende kracht. Het bestreden besluit van 10 oktober 2011 maakt haar toepassing mogelijk voor haar bekendmaking in het Belgisch Staatsblad en miskent aldus het algemene verbod op de retroactieve werking van een koninklijk besluit.

40. In hun laatste memorie verwijzen de verwerende partij en de tussenkomende partijen respectievelijk naar hun memorie van antwoord en memorie van tussenkomst.

41. In hun laatste memorie voeren de verzoekers aan dat ze belang hebben bij het middel. Ze betogen dat het verlenen van terugwerkende kracht slechts toelaatbaar is mits het voordeel dat wordt verleend met inachtneming van het gelijkheidsbeginsel werd genomen. Indien aanvaard wordt dat de verwerende partij aan het bestreden besluit van 10 oktober 2011 retroactieve werking kan verlenen, wordt ook aanvaard dat de regeling strookt met het gelijkheidsbeginsel. Dit betwisten de verzoekers in het vijfde middel. Bijgevolg kunnen de verzoekers een belang koesteren om zich te keren tegen de onwettigheid van de retroactieve werking van het besluit, aangezien die ook een aanvaarding van een verantwoorde ongelijkheid tussen coöperanten en de verzoekers inhoudt.

Beoordeling

42. Daargelaten de vraag of het bestreden besluit van 10 oktober 2011 van toepassing wordt gemaakt op voor haar bekendmaking definitief verworven toestanden, verrichte handelingen of gebeurde feiten, tonen de verzoekers niet aan dat zij door de terugwerkende kracht van het bestreden besluit zijn, of nog kunnen worden benadeeld. Zij hebben daardoor geen belang bij het aanvoeren van de retroactieve werking van het bestreden besluit van 10 oktober 2011.

De omstandigheid dat de verzoekers in het vijfde middel de schending van het gelijkheidsbeginsel aanvoeren, verleent hen geen belang bij het middel. Zoals uit de bespreking van het vijfde middel zal blijken, heeft de in dat middel aangevoerde schending van het gelijkheidsbeginsel geen betrekking op de retroactieve werking van het bestreden besluit van 10 oktober 2011. De terugwerkende kracht van het bestreden besluit van 10 oktober 2011 heeft geen invloed op de beoordeling van dit middel.

43. Het tweede middel is niet ontvankelijk.

C. Derde middel

Standpunt van de partijen

44. De verzoekers voeren de schending aan van artikel 36/24, § 1, 3°, van de wet van 22 februari 1998, alsook machtsafwending en schending van het zorgvuldigheidsbeginsel, doordat de voorwaarden van het genoemde artikel 36/24 niet zijn vervuld; minstens dat het vervuld zijn ervan onvoldoende zorgvuldig is onderzocht. Ze lichten toe dat het middel peilt naar de mate waarin het voor de regering noodzakelijk was om staatswaarborg te verlenen aan de in het bestreden besluit van 10 oktober 2011 omschreven coöperatieve vennootschappen. Ze stellen dat er geen noodzaak was om de waarborgregeling te operationaliseren voor deze coöperatieve vennootschappen. Deze kunnen onmogelijk aanleiding geven tot een plotse crisis op de financiële markten of een ernstige dreiging van een systemische crisis waarvan de omvang of de gevolgen kunnen bestreden worden met de verleende staatswaarborg.

In de eerste plaats onderzoeken de verzoekers wat begrepen moet worden onder “een plotse crisis op de financiële markten of een ernstige bedreiging van een systemische crisis”. Ze zetten uiteen dat hiervan slechts sprake is indien er een bedreiging is van de stabiliteit van het financieel stelsel van België of van systeemrelevante financiële instellingen. Dit betekent volgens de verzoekers dat er slechts van de staatswaarborg kan worden gebruik gemaakt indien er sprake is van een bedreiging van het financieel stelsel van België. De staatswaarborg is een ultimum remedium. Er moet daarom sprake zijn van een ernstig en omvangrijk risico dat een financieel stelsel bedreigt en deze voorwaarde is slechts vervuld wanneer de stabiliteit van het financieel stelsel van België wordt bedreigd. Tegelijkertijd moet worden aangetoond dat de genomen maatregelen toelaten de omvang van de crisis of de gevolgen van de bedreiging te beperken. De

genomen maatregelen moeten van die aard zijn dat ze een gunstig impact hebben op de stabiliteit van het financieel stelsel van België.

Vervolgens stellen de verzoekers dat aan deze voorwaarden niet is voldaan om de volgende redenen:

- De omvang van de betrokken vennootschappen is niet van die aard dat ze een bedreiging vormen voor de stabiliteit van het financieel stelsel van België. Het betreffen geen systeemrelevante financiële instellingen wat blijkt uit hun gezamenlijk balanstotaal. Systeemrelevante financiële instellingen zijn gemakkelijk 50 maal groter dan de gezamenlijke waarde van de tussenkomende partijen. Zelfs in geval van een faillissement ervan, is er geen sprake van een financiële of systemische crisis;
- De functie die de tussenkomende partijen vervullen, brengt evenmin met zich mee dat er sprake kan zijn van een betekenisvolle impact op de financiële markt. Geen van deze vennootschappen is een financiële instelling in de ware betekenis van het woord;
- De kans op verdere besmetting van de financiële markt bij problemen van deze vennootschappen is uitgesloten;
- De gekozen vennootschapsvorm is een factor van financiële stabiliteit. Zowel in het vennootschapsrecht als in de statuten van de meeste coöperatieve vennootschappen zijn de uittreding van vennoten of de terugname van kapitaal streng geregeld. Een “run on the bank” is juridisch onmogelijk wat grondig verschilt met spaardeposito's bij financiële instellingen.

45. De verwerende partij antwoordt dat uit het advies van de Nationale Bank van België van 7 oktober 2011 blijkt dat aan de beide voorwaarden gesteld in artikel 36/24, § 1, van de wet van 22 februari 1998 is voldaan op het ogenblik van het nemen van het bestreden besluit van 10 oktober 2011. Wat de tweede voorwaarde betreft, moet bovendien worden vastgesteld dat het de wetgever zelf is die oordeelde dat het verlenen van een staatswaarborg aan de vennoten-natuurlijke personen van erkende coöperatieve vennootschappen van die

aard is om de omvang of de gevolgen van een financiële of systemische crisis te beperken. In het andere geval zou de wetgever immers deze waarborg niet in het vroegere artikel 117bis van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten (hierna: wet van 2 augustus 2002) hebben ingevoegd. Verzoekers onderwerpen de toepassing van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 aan een bijkomende voorwaarde die geen steun vindt in de tekst van de wet of in de wetsgeschiedenis, in de mate dat ze er lijken van uit te gaan dat de betrokken coöperatieve vennootschappen zelf aanleiding moeten kunnen geven tot een systemische of financiële crisis opdat artikel 36/24, § 1, 3°, van de wet van 22 februari 1998 zou kunnen worden toegepast.

Het middel gaat volgens de verwerende partij volledig voorbij aan de door de wetgever nagestreefde doelstelling van deze waarborg, met name het behoud van het vertrouwen van de geviseerde coöperanten in het Belgische financiële systeem. Gelet op de terechte assimilatie van een deelname in een dergelijke vennootschap met een spaarproduct, zou een vertrouwensbreuk in hoofde van de coöperanten, naar een vertrouwensbreuk in hoofde van het publiek in het algemeen ten aanzien van het gehele financiële en bancaire systeem en tot een massale afhaling van deposito's hebben geleid, wat de leefbaarheid van verschillende financiële instellingen ernstig in het gedrang had gebracht. Het bestreden besluit van 10 oktober 2011 strekt ertoe om een dergelijke situatie te vermijden. Het werd dus wel degelijk genomen teneinde de omvang of de gevolgen van de vastgestelde crisissituatie te beperken.

Daarenboven is de vereiste van plotse crisis op de financiële markten of van een ernstige dreiging van een systemische crisis alleen maar een voorwaarde voor het invoeren van een algemene regeling voor het verlenen van staatswaarborg aan aandelen van erkende coöperatieve vennootschappen. Eens de Koning het besluit ter zake heeft genomen, kan een coöperatieve vennootschap die aan de voorwaarden voldoet, tot het Fonds toetreden zonder dat erop het ogenblik van de toetreding een crisissituatie moet bestaan.

46. De tussenkomende partijen betogen dat het de wetgever is geweest die oordeelde dat het vervuld zijn van de eerste twee voorwaarden van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 door de Nationale Bank van België moet worden beoordeeld, door in de wetgeving in te schrijven dat deze instelling hierover vooraf verplicht advies dient te verlenen. De Nationale Bank van België stelde in zijn advies van 7 oktober 2011 vast dat deze voorwaarden inderdaad vervuld waren. Er deed zich in oktober 2011 een plotse verergering van de financiële crisis voor en het werd dringend noodzakelijk de garantiebescherming voor de particuliere coöperatieve spaarders van de tussenkomende partijen, na eerdere aankondigingen dat dit zou gebeuren, ook effectief te concretiseren. Het is daarom dat het bestreden besluit in die periode werd genomen en dit gelijktijdig met andere maatregelen onder meer in betrekking tot de groep DEXIA.

De tussenkomende partijen betogen verder dat niet is vereist dat de erkende coöperatieve vennootschap in het algemeen, of de tussenkomende partijen in het bijzonder, zelf systeemrelevante instellingen zouden zijn opdat artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 zou kunnen worden toegepast. Integendeel, een systemische crisis kan ook voortvloeien uit de omstandigheid dat coöperatieve spaarders die het vertrouwen verloren in de erkende coöperatieve vennootschap, niet enkel hun deelbewijzen in deze coöperatieve vennootschap zouden terugtrekken, maar eveneens hun spaardeposito's bij de financiële instelling die de loketfunctie vervulde voor deze coöperatieve vennootschap en die wordt beschouwd als gelieerd met de erkende coöperatieve vennootschap. Dit kon resulteren in een massale afhaling van spaardeposito's, die de leefbaarheid van verschillende financiële instellingen ernstig in het gedrang had kunnen brengen.

De tussenkomende partijen besluiten met de verwerende partij dat de wetgever zelf heeft geoordeeld dat de toekenning van een garantiebescherming aan de particuliere coöperatieve spaarders van erkende coöperatieve vennootschappen, te beschouwen is als een maatregel die ertoe strekt de omvang of de gevolgen van de crisis te beperken.

47. De verzoekers repliceren dat de Europese Commissie in haar bevindingen van 4 april 2012 de gegrondheid van het middel beaamt. Volgens de verzoekers blijken uit die bevindingen dat de Europese Commissie allerminst overtuigd is van het feit dat de waarborgregeling zelfs maar een betekenisvolle rol kan spelen als remediemaatregel bij een bedreiging van een ernstige systemische crisis. Deze doelstelling op zich wordt door de Europese Commissie zelfs openlijk in twijfel getrokken, waarmee volgens de verzoekers de Europese Commissie bevestigt dat het bestreden besluit van 10 oktober 2011 met machtsafwending is genomen. Deze stelt immers uitdrukkelijk vast dat de belangrijkste verantwoording voor de regeling erin bestaat bescherming te bieden aan financiële coöperanten voor beleggingen die zij in financiële instellingen deden en zodoende niet geldt als een maatregel die het Belgisch economisch stelsel tracht te vrijwaren van ernstige verstoringen.

48. In haar laatste memorie volhardt de verwerende partij in haar standpunt dat het bestreden besluit van 10 oktober 2011 voldoet aan de voorwaarden gesteld in artikel 36/24, § 1, 3°, van de wet van 22 februari 1998. Ze zet aanvullend het volgende uiteen.

Er kan in redelijkheid niet worden betwist dat er begin oktober 2011 sprake was van een plotse en zeer ernstige escalatie van de crisis op de financiële markten en van een ernstige dreiging van systemische crisis. Diverse krantenartikelen bevestigen dit, alsook het feit dat in het derde kwartaal van 2011 de raad van bestuur van de ECB op 3 november 2011 de basisrentetarieven met 25 basispunten verlaagde. De omvang en de draagwijdte van deze evolutie en het tijdstip ervan konden onmogelijk door de verwerende partij worden voorzien. Dat er al enkele jaren sprake was van een crisis binnen de financiële sector doet geen afbreuk aan het feit dat de toepassingsvoorwaarden van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 vervuld waren toen het bestreden besluit van 10 oktober 2011 werd genomen. Het is niet omdat een crisissituatie gedurende een vrij lange periode aanhoudt dat er geen sprake zou kunnen zijn van een plotse crisis op de financiële markten, of van een ernstige dreiging van een systemische crisis zoals

bedoeld in artikel 36/24, § 1, 3°, van de wet van 22 februari 1998. Zowel de parlementaire voorbereiding van de wet van 14 april 2009 als het advies van de Nationale Bank van België van 7 oktober 2011 bevestigen dit.

De maatregelen strekken er wel degelijk toe de gevolgen van de crisis te beperken en dit conform de door de wetgever nagestreefde doelstellingen. De mogelijkheid tot het verlenen van staatswaarborg aan bepaalde coöperanten werd uitdrukkelijk voorzien door de wetgever als een middel om de gevolgen van de financiële crisis te beperken. De opportuniteit van deze keuze kan niet opnieuw het voorwerp uitmaken van een debat voor de Raad van State en is derhalve niet dienstig in het raam van dit beroep.

Subsidiair zet de verwerende partij uiteen dat de argumenten met betrekking tot de omvang en aard van de activiteiten van de geviseerde coöperatieve vennootschappen niet relevant zijn; dat de staatswaarborg er geenszins toe strekt een faillissement van de betrokken coöperatieve vennootschappen te vermijden en dat de mogelijkheid om vrijwillig bij het Fonds aan te sluiten, op een keuze van de wetgever berust.

49. De tussenkomende partijen wijzen er in hun laatste memorie op dat de bestreden maatregel nog steeds het voorwerp uitmaakt van een onderzoek door de Europese Commissie op grond van artikel 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU). Zij verwijzen hierbij naar het besluit van de Europese Commissie van 3 april 2012 tot inleiding van de procedure van artikel 108, lid 2, VWEU betreffende de steunmaatregel SA.33927 en de gevolgen daarvan.

Beoordeling

50. Met het bestreden besluit van 10 oktober 2011 oefent de Koning de aan hem door artikel 36/24, § 1, 3°, van de wet van 22 februari 1998 toegekende bevoegdheid uit.

Deze bepaling maakt deel uit van hoofdstuk IV/1 – Bepalingen inzake het toezicht op de financiële instellingen”. Artikel 36/24 vormt “afdeling 6 – Crisismaatregelen”. Het luidt als volgt:

“Afdeling 6. - Crisismaatregelen

Art. 36/24. - § 1. De Koning kan, na advies van de Bank, ingeval zich een plotse crisis voordoet op de financiële markten of in geval van een ernstige dreiging van een systemische crisis, teneinde de omvang of de gevolgen hiervan te beperken:

- 1° aanvullende of afwijkende reglementen vaststellen ten opzichte van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, de wet van 2 januari 1991 betreffende de markt van de effecten van de overheidsschuld en het monetair beleidsinstrumentarium, de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, de wet van 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, het Boek VIII, Titel III, hoofdstuk II, afdeling III van het Wetboek van vennootschappen en het koninklijk besluit nr. 62 betreffende de bewaargeving van vervangbare financiële instrumenten en de vereffening van transacties op deze instrumenten, gecoördineerd bij het koninklijk besluit van 27 januari 2004;
- 2° in een systeem voorzien waarbij een staatswaarborg wordt verleend voor verbintenissen die zijn aangegaan door de krachtens voornoemde wetten aan toezicht onderworpen instellingen die Hij bepaalt, of de staatswaarborg toekennen aan bepaalde schuldvorderingen gehouden door dergelijke instellingen;
- 3° in een systeem voorzien, in voorkomend geval door middel van reglementen vastgesteld overeenkomstig 1°, van toekenning van de staatswaarborg voor de terugbetaling aan vennoten die natuurlijke personen zijn van hun deel in het kapitaal van coöperatieve vennootschappen, erkend overeenkomstig het koninklijk besluit van 8 januari 1962 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de nationale groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen, die instellingen zijn onderworpen aan toezicht krachtens voornoemde wetten of waarvan minstens de helft van het vermogen is geïnvesteerd in dergelijke instellingen;
- 4° in een systeem voorzien van toekenning van de dekking door de Staat van verliezen opgelopen op bepaalde activa of financiële instrumenten door krachtens voornoemde wetten aan toezicht onderworpen instellingen;
- 5° in een systeem voorzien van toekenning van de staatswaarborg voor verbintenissen aangegaan door entiteiten waarvan de activiteit bestaat in het verwerven en beheren van bepaalde activa gehouden door krachtens voornoemde wetten aan toezicht onderworpen instellingen;
- 6° alsook de staatswaarborg toekennen voor verbintenissen aangegaan door de Gemeentelijke Holding NV.

De koninklijke besluiten genomen krachtens het eerste lid, 1°, hebben geen gevolg meer indien zij niet worden bekrachtigd door de wet binnen de twaalf maanden vanaf hun datum van inwerkingtreding. De bekrachtiging werkt terug

tot op de datum van inwerkingtreding van de koninklijke besluiten. De koninklijke besluiten genomen op grond van het eerste lid, 2° tot 6°, worden overlegd in de Ministerraad.

§ 2. De instellingen die aan toezicht onderworpen zijn krachtens de toezichtswetten als bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, 1° zijn, voor de toepassing van paragraaf 1, eerste lid, 2° tot 5°, de financiële holdings die zijn ingeschreven op de lijst bedoeld in artikel 13, vierde lid, van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, de gemengde financiële holdings, de kredietinstellingen, de beleggingsondernemingen en de verzekeringsondernemingen, alsook hun rechtstreekse of onrechtstreekse dochtervennootschappen”.

51. Artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 werd ingevoegd bij artikel 195 van het koninklijk besluit van 3 maart 2011. Dit koninklijk besluit is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 9 maart 2011 en trad in werking op 1 april 2011. Het werd bekrachtigd met ingang van de datum van zijn inwerkingtreding, door artikel 298 van de wet van 3 augustus 2012 betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles.

Het Verslag aan de Koning bij het artikel 195 van het koninklijk besluit van 3 maart 2011 stelt het volgende:

“Prudentieel en systemisch toezicht (hoofdstuk IV/1 van de wet van 22 februari 1998, artikel 195 van het ontwerpbesluit)

Dit artikel last in de organieke wet van de Bank een nieuw hoofdstuk in. Dit hoofdstuk zou later een autonome wet kunnen worden. Dit hoofdstuk bevat de algemene bepalingen die van toepassing zullen zijn op de opdrachten inzake prudentieel en systemisch toezicht die van de CBFA en het CSRSFI naar de Bank worden overgedragen met uitvoering van artikel 26, § 1 van de wet van 2 juli 2010. Algemeen bevat dit hoofdstuk, mutatis mutandis, de bepalingen die tot dusver van toepassing waren op de CBFA en het CSRSFI.

Deze algemene bepalingen worden aangevuld met de specifieke bepalingen uit de verschillende sectorale toezichtswetten (wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, wet van 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen;...).

De bepalingen van het nieuwe hoofdstuk dat bij artikel 195 wordt ingevoegd, worden hierna toegelicht. In deze toelichting wordt de nummering gebruikt die in de organieke wet van de Bank gehanteerd zal worden.

Artikel 36/1

(...)

Artikel 36/24

Dit artikel herneemt de bepalingen van artikel 22/105 van de wet van 2 juli [lees: augustus] 2002, aangepast wat betreft adviesbevoegdheden”.

Artikel 105 van de wet van 2 augustus 2002 – dat wordt opgeheven door artikel 243 van het koninklijk besluit van 3 maart 2011 – waarvan het voornoemde artikel 36/24 de bepalingen overneemt, was ingevoegd bij artikel 22 van de wet van 2 juli 2010 tot wijziging van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten en van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België (hierna: wet van 2 juli 2010). Het aldus ingevoegde artikel 105 herneemt in essentie de tekst van het artikel 117bis van de wet van 2 augustus 2002, dat wordt opgeheven door artikel 23 van de hiervoor aangehaalde wet van 2 juli 2010.

Uit het voorgaande volgt dat – behoudens wat de opeenvolgende aanpassingen betreft aan de adviesverplichting – artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 de tekst herneemt van artikel 117bis van de wet van 2 augustus 2002 zoals dit artikel gold voor de opheffing ervan bij artikel 23 van de voornoemde wet van 2 juli 2010.

52. In zijn oorspronkelijke lezing, zoals ingevoegd bij artikel 2 van de wet van 15 oktober 2008, luidde artikel 117bis van de wet van 2 augustus 2002 als volgt:

“Art. 117bis. De Koning kan, na advies van het Comité voor financiële stabiliteit, in geval zich een plotse crisis voordoet op de financiële markten of in geval van een ernstige dreiging van een systemische crisis, teneinde de omvang of de gevolgen ervan te beperken,

1° aanvullende of afwijkende maatregelen treffen ten opzichte van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, de wet van 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen en de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten,

2° alsook door middel van een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, in een systeem voorzien waarbij een Staatswaarborg wordt

verleend voor verbintenissen die zijn aangegaan door de krachtens voornoemde wetten aan toezicht onderworpen instellingen die Hij bepaalt. (...).”.

In de memorie van toelichting bij de wet van 15 oktober 2008 werd verduidelijkt (*Parl. St. Kamer*, zitting 2008-2009, nr. 1470/001, p. 3):

“(…)

In de context van de huidige crisis op de financiële markten is het noodzakelijk bepaalde wettelijke bepalingen te verduidelijken en het arsenaal van middelen waarover de autoriteiten beschikken om maatregelen te nemen ter vrijwaring van het vertrouwen in het (nationale) financiële stelsel te versterken”.

Uit dezelfde memorie van toelichting (*Ibid.* 5 en 6) blijkt ook dat dit artikel 117bis ertoe strekt te voorzien in een wettelijke basis die “de Koning machtigt (...) aanvullende of afwijkende maatregelen aan de vier wetten die er worden opgenomen te treffen ter vrijwaring van het financiële stelsel in geval van plotse financiële crisis of ernstige dreiging van een systeemrisico, dit is het risico dat het hele financiële systeem bedreigt als één of een aantal kredietinstellingen hun verplichtingen ten overstaan van andere instellingen niet nakomen”.

Artikel 2 van de wet van 14 april 2009 herschikt en breidt deze bevoegdheid van de Koning uit door inzonderheid te voorzien in de mogelijkheid van een systeem van toekenning van de staatswaarborg voor de terugbetaling aan vennoten die natuurlijke personen zijn van hun deel in het kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen. Dit vormt artikel 117bis, eerste lid, 3°, van de wet van 2 augustus 2002 dat ten gevolge van deze uitbreiding luidt als volgt:

“Art. 117bis. De Koning kan, na advies van het Comité voor financiële stabiliteit, in geval zich een plotse crisis voordoet op de financiële markten of in geval van een ernstige dreiging van een systemische crisis, teneinde de omvang of de gevolgen ervan te beperken;

1° (...);

3° in een systeem voorzien, in voorkomend geval door middel van reglementen vastgesteld overeenkomstig 1°, van toekenning van de Staatswaarborg voor de terugbetaling aan vennoten die natuurlijke personen zijn van hun deel in het kapitaal van coöperatieve vennootschappen, erkend overeenkomstig het koninklijk besluit van

8 januari 1962 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de nationale groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen, die instellingen zijn onderworpen aan toezicht krachtens voornoemde wetten of waarvan minstens de helft van het vermogen is geïnvesteerd in dergelijke instellingen;
4° (...)."

Over de uitbreiding met de mogelijkheid tot toekenning van een staatswaarborg aan bepaalde coöperatieve vennootschappen, wordt het volgende in de memorie van toelichting bij de wet van 14 april 2009 vermeld (*Parl. St. Kamer*, zitting 2008-2009, nr. 1887/001, 5):

"(...)

Het 3° heeft betrekking op de toekenning van een Staatswaarborg aan bepaalde coöperatieve vennootschappen die dichtbij de financiële sector staan, zoals Arco en CERA. De aandelen van deze coöperatieve vennootschappen hebben in bepaalde gevallen alle kenmerken van een spaarproduct; zij worden verondersteld aan de vennoten een regelmatige opbrengst te bieden en hen een terugbetaling op verzoek te verzekeren, binnen relatief geringe beperkingen, van het geïnvesteerde kapitaal. Het is dus gerechtvaardigd om aan deze aandelen een waarborgregeling toe te kennen equivalent aan deze die bestaat voor daarmee substitueerbare spaarproducten, dat wil zeggen bankdeposito's en verzekeringen van 'Tak 21'. Dit zal in voorkomend geval kunnen gebeuren door een uitbreiding van de rol van het Bijzonder Beschermingsfonds voor deposito's en levensverzekeringen opgericht door het koninklijk besluit van 14 november 2008, vandaar de verwijzing gedaan in 1° die de juridische basis vormde van dat besluit. Het is vanzelfsprekend dat, in de mate waarin dit stelsel van waarborg is opgericht met gebruik van reglementen bedoeld in 1°, het betrokken koninklijk besluit onderworpen zal zijn aan bevestiging door de wet overeenkomstig lid 2 van artikel 117bis.

(...)"

Inzake de uitoefening van de in artikel 117bis van de wet van 2 augustus 2002 bepaalde bevoegdheden wordt in dezelfde memorie van toelichting het volgende gesteld (*ibid.*, 6):

"Het blijft vanzelfsprekend zo dat het geheel van de machten toegekend aan de Koning slechts gebruikt kunnen worden binnen de limieten vastgesteld door de inleidende paragraaf van artikel 117bis, het is te zeggen in geval zich een plotse crisis voordoet op de financiële markten of in geval van een ernstige dreiging van een systemische crisis, teneinde de omvang of de gevolgen ervan te beperken. De hardnekkigheid en evolutie van de huidige financiële crisis

doen jammer genoeg vrezen dat deze criteria nog gedurende een niet onbelangrijke tijd vervuld zullen blijven”.

53. Uit de hiervoor aangehaalde wetsgeschiedenis blijkt dat de wetgever op grond van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 het arsenaal aan middelen heeft uitgebreid en versterkt waarover de Koning beschikt om maatregelen te nemen ter versterking van het vrijwaren van het vertrouwen in het (nationale) financieel stelsel. De wetgever heeft hierbij geen keuze gemaakt en het staat aan de Koning om te oordelen of hij gebruik maakt van deze middelen en, zo ja, van welke. Ter zake is hem een zeer ruime appreciatiebevoegdheid toegekend. De machtiging die aan de Koning wordt verleend, is voorts niet in de tijd beperkt. Onder de mogelijke middelen die de Koning ter beschikking zijn gesteld, is het voorzien in een systeem van toekenning van de staatswaarborg voor de terugbetaling aan vennoten die natuurlijke personen zijn van hun deel in het kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen. Het is derhalve niet de wetgever die zelf zo een waarborgregeling instelt.

54. De Koning kan de hem door de wetgever toegekende ruime discretionaire bevoegdheid slechts uitoefenen binnen de limieten vastgesteld door de inleidende paragraaf van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998, met name na advies van de Nationale Bank van België en in het geval zich een plotse crisis voordoet op de financiële markten of in geval van een ernstige dreiging van een systemische crisis, teneinde de omvang of de gevolgen ervan te beperken. Uit de hiervoor weergegeven wetsgenese blijkt dat hiermee bedoeld wordt, het risico dat het hele financiële systeem bedreigt als één of een aantal kredietinstellingen hun verplichtingen ten overstaan van andere instellingen niet nakomen.

Anders dan hetgeen de verzoekers in het verzoekschrift stellen, kan deze bevoegdheid van de Koning niet beperkt worden tot de enkele hypothese dat er een bedreiging is van de stabiliteit van het financieel stelsel van België of dat systeemrelevante financiële instellingen bedreigd zijn, noch dat deze bedreiging het gevolg moet zijn van de (slechte) financiële situatie van de coöperatieve vennootschappen die de staatswaarborg kunnen krijgen. Het volstaat dat is

vastgesteld dat er sprake is van een plotse crisis op de financiële markten of van een ernstige dreiging van een systemische crisis, welke de oorzaak daar ook van kan zijn.

55. Bij de beoordeling of er te dezen sprake is van een “plotse crisis (...) op de financiële markten of in geval van een ernstige dreiging van een systemische crisis”, heeft de Raad van State slechts een marginale toetsingsbevoegdheid. Hij mag zijn oordeel niet in de plaats stellen van het oordeel van het bestuur. Hij is enkel bevoegd om na te gaan of de Koning bij het bepalen van zijn standpunt, hierbij uitgegaan is van de juiste feitelijke gegevens, of hij die correct heeft beoordeeld en of hij op grond daarvan in redelijkheid tot zijn besluit is kunnen komen.

Bij de uitoefening van deze marginale toetsingsbevoegdheid op het bestreden besluit van 10 oktober 2011 zal de Raad van State evidentier het advies van de Nationale Bank van België betrekken. De wetgever heeft immers het instellen van een of ander systeem vermeld in artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 afhankelijk gemaakt van het inwinnen van dat advies, waarmee hij onmiskenbaar aangegeven heeft dat de Nationale Bank van België het geëigende orgaan is om uit te maken of de wettelijke voorwaarden vervuld zijn om de geplande maatregel te institutionaliseren.

56. Op 7 oktober 2011 overwoog de Nationale Bank van België in het in artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 bedoelde advies, dat volgens haar de omstandigheden van het ogenblik aan de voorwaarden lijken te beantwoorden van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998, aangezien de staatsschuldencrisis, de huidige verstoringen op de financiële markten en disfuncties van de interbancaire markten, onze economie bezwaren met een ernstig risico van een systemische crisis. Zij concludeerde dat in dit opzicht een staatswaarborg die de aandelen van coöperanten van bepaalde erkende coöperatieve vennootschappen dekt, het mogelijk zou maken om de gevolgen van deze crisis te beperken.

De verzoekers betwisten in hun middel het advies van de Nationale Bank van België niet. Gewis dient te worden vastgesteld dat het advies summier is opgesteld en zich beperkt tot vaststellingen en conclusies, maar dit is niet onregelmatig aangezien het bestreden besluit van 10 oktober 2011 een reglementair karakter heeft en derhalve niet formeel gemotiveerd moet zijn en ook niet voor onregelmatig gehouden kan worden om de enkele reden dat het advies zelf de beweegredenen van de Nationale Bank van België niet nader verklaart. Voorts komen de verzoekers in hun kritiek op de inhoud van het advies niet verder dan het formuleren van een andere beoordeling voor een aantal feitelijke gegevens die het gezag van het advies, uitgebracht door de bijzonder bevoegd geachte overheid, niet ontkracht en die geenszins toelaat de vermelde conclusies als kennelijk onredelijk te beschouwen.

57. Het door de verzoekers aangehaalde argument dat uit de bevindingen van de Europese Commissie van 4 april 2012 blijkt dat deze het standpunt van de verzoekers bevestigt, maakt op zich niet aannemelijk dat de verwerende partij in haar beoordeling de grenzen van de redelijkheid te buiten is gegaan.

De bevindingen van de Europese Commissie waarop de verzoekers doelen, is het besluit van de Europese Commissie tot inleiding van de procedure van artikel 108, lid 2, VWEU ten aanzien van de steunmaatregel SA.33927 (*Pb.C* 19 juli 2012, afl. 213, 64). Deze beslissing van de Europese Commissie moet worden ingepast in haar bevoegdheid inzake steunmaatregelen van de lidstaten van de Europese Unie zoals geregeld in de artikelen 107-109 VWEU. Met dit besluit en de uitnodiging tot het indienen van opmerkingen overeenkomstig artikel 108, lid 2, VWEU, doet de Europese Commissie evenwel geen uitspraak over de in het middel aangevoerde schending van de toepassingsvoorwaarden van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998.

58. Eens is vastgesteld dat het bestreden besluit van 10 oktober 2011 niet de toepassingsvoorwaarden van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998

schendt, is het niet langer relevant om te onderzoeken of de verwerende partij het vervuld zijn van deze voorwaarde voldoende zorgvuldig heeft onderzocht.

59. Tot slot zetten de verzoekers niet uiteen waarom aan de verwerende partij machtsafwending zou kunnen verweten worden. In ieder geval blijkt uit de voorgaande bespreking dat de wettelijke voorwaarden vervuld waren en dat de Koning derhalve regelmatig het bestreden besluit van 10 oktober 2011 kon treffen.

60. Het derde middel is niet gegrond.

D. Vierde middel

Standpunt van de partijen

61. De verzoekers voeren de schending aan van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998, doordat de Koning de hem verleende bevoegdheid heeft overschreden door te bepalen dat de waarborg bedoeld in artikel 36/24, § 1, 3°, van de wet van 22 februari 1998 slechts kan worden verleend aan de erkende coöperatieve vennootschappen die daarvoor opteren.

62. De verwerende partij antwoordt dat het middel berust op een verkeerde lezing van het artikel 36/24, § 1, 3°, van de wet van 22 februari 1998. Daarenboven blijkt duidelijk uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 14 april 2009 dat de wetgever de Koning wel degelijk machtigde om een systeem uit te werken waarin coöperatieve vennootschappen op vrijwillige basis tot het Fonds kunnen toetreden, dit naar analogie met de destijds voorziene regeling voor de tak-21 verzekeringsproducten.

De tussenkommende partij voert een gelijkaardig verweer.

63. De verzoekers repliceren dat de lezing van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 primeert op de parlementaire voorbereiding en dat de lezing van die bepaling geen mogelijkheid verschaft tot een onderscheiden behandeling van coöperatieve aandeelhouders van onderscheiden financiële coöperaties. Voorts stellen de verzoekers dat de verwerende partij en de tussenkomende partijen zich voor het overige beperken tot een negatie van het middel.

64. In hun laatste memories betwisten de verwerende partij en de tussenkomende partijen het belang van de verzoekers bij het middel.

65. De verzoekers hernemen enerzijds in hun laatste memorie hun bespreking uit de memorie van wederantwoord en aanvaarden anderzijds voor het overige dat het middel niet tot onmiddellijk voordeel strekt van de eerste elf verzoekers.

Beoordeling

66. Uit het middel en de ontwikkeling ervan blijkt dat de kritiek op het bestreden besluit van 10 oktober 2011 zich richt tegen het feit dat de regeling erkende coöperatieve vennootschappen de mogelijkheid biedt om te kiezen voor de toetreding tot de beschermingsregeling, terwijl volgens de verzoekers de wettelijke grondslag geen ruimte zou bieden voor een onderscheiden behandeling van aandeelhouders van onderscheiden coöperatieve vennootschappen.

De verzoekers die binnen de hiervoor geschetste grenzen een ontvankelijk beroep hebben ingesteld, handelen niet vanuit de hoedanigheid van aandeelhouder in een erkende coöperatieve vennootschap, maar vanuit hun hoedanigheid van aandeelhouder van de nv DEXIA. Ambtshalve wordt vastgesteld dat, aangezien vanuit deze aangevoerde hoedanigheid en het ermee verbonden belang, de verzoekers de gehele vernietiging van het bestreden besluit van 10 oktober 2011 betrachten, ze geen belang hebben bij de vernietiging van een

bepaling uit het bestreden besluit van 10 oktober 2011 waarbij de toekenning van de waarborg afhankelijk wordt gemaakt van de beslissing tot toetreding genomen door de erkende coöperatieve vennootschap. Dit wordt ook als zodanig erkend door de verzoekers in hun laatste memorie.

67. Het vierde middel is niet ontvankelijk.

E. Vijfde middel

Standpunt van de partijen

68. In het vijfde middel voeren de verzoekers de schending aan van het in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet verwoorde gelijkheidsbeginsel doordat, eerste onderdeel, het bestreden besluit van 10 oktober 2011 een ongerechtvaardigde ongelijkheid creëert tussen beleggers in risicokapitaal en doordat, tweede onderdeel, het bestreden besluit van 10 oktober 2011 een ongerechtvaardigde ongelijkheid creëert tussen private aandeelhouders van onderscheiden coöperatieve vennootschappen.

In het eerste onderdeel zetten de verzoekers uiteen dat het bestreden besluit van 10 oktober 2011 een regeling mogelijk maakt die kan voorzien in staatswaarborg op het kapitaal van private aandeelhouders in erkende coöperatieve vennootschappen en dat deze regeling intussen ook is toegepast bij het koninklijk besluit van 7 november 2011 voor drie coöperatieve vennootschappen in de ARCO-groep (de tussenkomende partijen). Het is duidelijk dat die coöperanten aldus een bijzondere behandeling verkrijgen en zulks op grond van de redenering dat het aandeel van die coöperanten alle kenmerken zou hebben van een spaarproduct en dus sterk vergelijkbaar zou zijn met een spaardeposito bij een reguliere financiële instelling. Deze bijzondere behandeling strijdt echter met het gelijkheidsbeginsel, omdat private houders van de eerstgenoemde coöperatieve vennootschappen voordeliger worden behandeld dan de private houders van aandelen in andere vennootschappen die financiële instellingen zijn of waarvan

minstens de helft van het vermogen is geïnvesteerd in dergelijke instellingen. Het daartoe gehanteerde onderscheidingscriterium is niet pertinent noch evenredig met het gemaakte onderscheid en het doel ervan.

In het tweede onderdeel zetten de verzoekers uiteen dat de regeling voorzien in het bestreden besluit van 10 oktober 2011 ook discriminatoir is ten aanzien van de private coöperante aandeelhouders op zichzelf. De toekenning van de waarborg wordt de facto afhankelijk gesteld van de bereidheid van de coöperatieve vennootschap om de meerwaardevergoeding te betalen aan het Fonds. Het bestreden besluit van 10 oktober 2011 maakt een onderscheid tussen private coöperanten dat los staat van de ingesteldheid van deze laatsten ten aanzien van de waarborgregeling. Er is hiervoor geen redelijke verantwoording.

De verzoekers stellen dat ze zich ervan bewust zijn dat de vele elementen waarnaar ze verwijzen tot bewijs van de schending van het gelijkheidsbeginsel, al vervat zitten in artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998. Ze zetten uiteen dat, in de mate dat de grondwettigheid van het thans bestreden besluit van 10 oktober 2011 niet kan worden beoordeeld zonder ook de conformiteit van deze bepaling te toetsen aan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, deze toetsing bij wege van prejudiciële vraag moet worden voorgelegd aan het Grondwettelijk Hof. Ze formuleren hiertoe de volgende twee vragen:

“- Schendt artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet doordat het voorziet in de mogelijkheid het kapitaal van private aandeelhouders in een coöperatieve vennootschappen erkend overeenkomstig het koninklijk besluit van 8 januari 1962 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de nationale groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen, die instellingen zijn onderworpen aan toezicht krachtens voornoemde wetten of waarvan minstens de helft van het vermogen is geïnvesteerd in dergelijke instellingen, te waarborgen, terwijl er geen redelijke verantwoording bestaat waarom deze categorie van aandeelhouders een onderscheiden behandeling zou kunnen genieten ten aanzien van private aandeelhouders in een vennootschap die niet aan deze voorwaarden voldoet.

- Schendt artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet indien het op die wijze wordt toegepast dat slechts het kapitaal

van private aandeelhouders in een coöperatieve vennootschappen erkend overeenkomstig het koninklijk besluit van 8 januari 1962 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de nationale groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen, die instellingen zijn onderworpen aan toezicht krachtens voornoemde wetten of waarvan minstens de helft van het vermogen is geïnvesteerd in dergelijke instellingen, wordt gewaarborgd wanneer de coöperatieve vennootschap die onder de voorwaarden van de wetsbepaling ressorteert toetreedt tot de waarborgregeling”.

69. De verwerende partij antwoordt in hoofddorde dat het bestreden besluit van 10 oktober 2011 geenszins de beweerdde ongelijkheden creëert. Deze vloeien niet voort uit het bestreden besluit van 10 oktober 2011, maar vinden hun grondslag in artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 waarvan het bestreden besluit van 10 oktober 2011 louter toepassing maakt. Ten gronde betwist de verwerende partij op omstandige wijze de gegrondheid van beide onderdelen van het middel.

Wat de door de verzoekers voorgestelde prejudiciële vragen betreft, stelt de verwerende partij dat de eerste vraag op het verkeerde uitgangspunt berust dat de door het bestreden besluit van 10 oktober 2011 geviseerde coöperanten en de aandeelhouders in andere types van vennootschappen zich in dezelfde situatie bevinden en daarom gelijk moeten worden behandeld. Daarenboven bestaat er voor het beweerdde onderscheid een redelijke verantwoording. Omdat de geformuleerde vraag op verkeerde uitgangspunten en foutieve veronderstellingen rust, dient de Raad van State niet in te gaan op dit verzoek. Wat de tweede vraag betreft, stelt de verwerende partij dat deze geenszins aanduidt tussen welke categorieën van personen en in welk opzicht er sprake zou zijn van een verschil in behandeling. In deze omstandigheden is de Raad van State evenmin verplicht een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof voor te leggen.

70. De tussenkommende partijen betogen in hoofddorde dat het Grondwettelijk Hof onbevoegd is omdat artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 is ingevoegd door artikel 195 van het koninklijk besluit van 3 maart 2011 en omdat deze bepaling nog niet is bekrachtigd door de wetgever. In ondergeschikte

orde voeren de tussenkomen de partijen een verweer dat gelijk is aan het hiervoor weergegeven verweer van de verwerende partij.

71. In de memorie van wederantwoord betwisten de verzoekers de argumentatie van de verwerende partij en de tussenkomen de partijen. Wat de evenredigheid betreft, vullen ze hun argumentatie met betrekking tot het eerste onderdeel aan met een verwijzing naar de beoordeling van de Europese Commissie. Inzake het tweede onderdeel zien de verzoekers geen weerlegging van hun kritiek noch enige verantwoording waarom de waarborgregeling ten aanzien van de coöperatieve aandeelhouders facultatief is.

72. In haar laatste memorie zet de verwerende partij in hoofdorde uiteen dat er geen sprake is van enige schending van het gelijkheidsbeginsel, waarbij ze verwijst naar haar memorie van antwoord. Wat, in ondergeschikte orde, het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof betreft, verwijst zij in de eerste plaats naar haar memorie van antwoord waarin ze besluit tot de ongegrondheid van het middel en het afwijzen van de gevraagde prejudiciële vragen. Ondergeschikt wijst de verwerende partij erop dat de beoordeling van de ontvankelijkheid van het beroep onlosmakelijk is verbonden met de gegrondheid van dit middel, zodat om die reden hieromtrent een prejudiciële vraag dient te worden gesteld voordat de Raad van State de gegrondheid van de andere middelen onderzoekt. Verder wijst de verwerende partij erop dat de eerst voorgestelde prejudiciële vraag geformuleerd is vanuit de veronderstelling dat er geen redelijke verantwoording bestaat voor het onderscheiden behandelen van de coöperanten en de aandeelhouders van andere vennootschappen, zodat de vraagstelling tendentius is en vooruit loopt op de uitspraak. De verwerende partij vraagt de vraag als volgt te herformuleren:

“Schendt artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet doordat het voorziet in de mogelijkheid het kapitaal van private aandeelhouders in coöperatieve vennootschappen erkend overeenkomstig het koninklijk besluit van 8 januari 1962 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de nationale groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen, die instellingen zijn

onderworpen aan toezicht krachtens voornoemde wetten of waarvan minstens de helft van het vermogen is geïnvesteerd in dergelijke instellingen, te waarborgen terwijl deze bepaling niet in een soortgelijke waarborg voorziet voor private aandeelhouders in een vennootschap die niet aan deze voorwaarden voldoet?”

73. De tussenkomende partijen stellen in hun laatste memorie, wat het tweede onderdeel betreft, dat de eerste elf verzoekers geen belang hebben bij dit onderdeel van het middel aangezien ze niet de hoedanigheid van particuliere coöperatieve spaarder van een erkende coöperatieve vennootschap bezitten. Wat het eerste onderdeel betreft, komt het door de bekrachtiging van artikel 195 van het koninklijk besluit van 3 maart 2011 niet langer aan de Raad van State toe zich uit te spreken over de schending door deze wettelijke norm van de grondwettelijke regels van gelijkheid en niet-discriminatie. Verder menen de tussenkomende partijen dat de door de verzoekers geformuleerde prejudiciële vraag niet moet worden gesteld omdat ze niet “prejudicieel” is. Bovendien en geheel ten overvloede schendt volgens hen artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 klaarblijkelijk niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, zodat ook om die reden geen prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof dient te worden gesteld. Verder voeren deze partijen aan dat alle beweerde ongelijkheden terug te vinden zijn in de rechtsgrond van het bestreden besluit van 10 oktober 2011. Het middel is dan ook gericht tegen de verkeerde norm en om die reden niet-ontvankelijk. Voor het geval de Raad van State oordeelt dat de beweerde ongelijkheden wel degelijk worden gecreëerd door het bestreden besluit van 10 oktober 2011, zetten de tussenkomende partijen op zeer omstandige wijze uiteen dat dit het gelijkheidsbeginsel niet miskent.

74. De verzoekers herhalen in hun laatste memorie, wat het eerste onderdeel betreft, dat een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof noodzakelijk is. Wat het tweede onderdeel betreft, hernemen de verzoekers hun bespreking uiteengezet in de memorie van wederantwoord. Voor het overige aanvaarden ze dat dit onderdeel van het middel niet tot onmiddellijk voordeel van de eerste elf verzoekers strekt.

Beoordeling

75. In het eerste onderdeel van het middel voeren de verzoekers de schending aan van het gelijkheidsbeginsel zoals dit is vervat in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat het bestreden besluit van 10 oktober 2011 een ongerechtvaardigde ongelijkheid creëert tussen beleggers in risicokapitaal. In essentie vergelijken de verzoekers de gunstige regeling voor private aandeelhouders in de betrokken erkende coöperatieve vennootschappen die dicht bij de financiële sector staan, met de categorie van private personen die aandeelhouder zijn van niet-coöperatieve vennootschappen die dicht bij de financiële sector staan.

Om de gegrondheid van dit onderdeel van dit middel te onderzoeken en inzonderheid de verschillende argumenten en overwegingen van de partijen op hun merites te toetsen, is het noodzakelijk dat voorafgaand onderzocht wordt of artikel 36/24, § 1, 3°, van de wet van 22 februari 1998 bestaanbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet. Het bestreden besluit van 10 oktober 2011 heeft immers deze bepaling tot rechtsgrond en kadert binnen de beperkingen die de wetgever heeft gesteld. Zoals de verzoekers zelf aangeven, zit het aangevoerde onderscheid vervat in deze bepaling die ingevolge de bekrachtiging ervan een wetgevende norm is.

Met de verzoekers stelt de Raad van State derhalve vast dat de bestaanbaarheid van het bestreden besluit van 10 oktober 2011 met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet kan worden beoordeeld zonder dat ook de toets van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 aan deze grondwettelijke bepalingen geschiedt.

Anders dan wat de tussenkomende partijen stellen, draagt het antwoord op deze vraag bij tot de oplossing van het geschil. De omstandigheid dat de aangevoerde niet-bestaanbaarheid van het bestreden besluit van 10 oktober 2011 met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet vervat is in de rechtsgrond ervan,

maakt het middel niet onontvankelijk. Ook de inhoudelijke argumentatie van de verwerende partij en de tussenkomende partijen dat de prejudiciële vraag niet moeten worden gesteld omdat ze op verkeerde uitgangspunten berust en omdat artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 te dezen de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet zou schenden, doet hieraan geen afbreuk. Aangezien het genoemde artikel 36/24 ten gevolge van zijn bekrachtiging een wetgevende norm is geworden, komt deze toetsing niet toe aan de Raad van State, maar uitsluitend aan het Grondwettelijk Hof.

76. Voor de beoordeling van het middel acht de Raad van State het daarom noodzakelijk in te gaan op de eerste gesuggereerde vraag van de verzoekers, geherformuleerd in het dispositief van dit arrest. Op de suggestie tot het stellen van de tweede vraag wordt niet ingegaan daar die enkel betrekking heeft op het tweede onderdeel van het middel, waarvan hierna wordt vastgesteld dat dit niet ontvankelijk is.

77. In het tweede onderdeel van het middel voeren de verzoekers aan dat het bestreden besluit van 10 oktober 2011 het gelijkheidsbeginsel schendt, omdat het een ongerechtvaardigde ongelijkheid creëert tussen de private aandeelhouders van onderscheiden coöperatieve vennootschappen.

De verzoekers die binnen de hiervoor geschetste grenzen een ontvankelijk beroep hebben ingesteld, handelen niet vanuit de hoedanigheid van aandeelhouder in een erkende coöperatieve vennootschap, maar vanuit hun hoedanigheid van aandeelhouder van de nv DEXIA. Ambtshalve wordt vastgesteld dat, aangezien vanuit deze aangevoerde hoedanigheid en het ermee verbonden belang de verzoekers de gehele vernietiging van het bestreden besluit van 10 oktober 2011 betrachten, ze geen belang hebben bij de vernietiging van een bepaling uit het bestreden besluit van 10 oktober 2011 waarbij de toekenning van de waarborg afhankelijk wordt gemaakt van de beslissing tot toetreding genomen door de erkende coöperatieve vennootschap. Dit wordt ook als zodanig erkend door de verzoekers in hun laatste memorie.

78. Het tweede onderdeel van het vijfde middel is niet ontvankelijk.

F. Zesde middel

Standpunt van de partijen

79. De verzoekers voeren, in wat ze een “zevende middel” noemen, de schending aan van artikel 101 van de Grondwet en van het daarin vervatte beginsel dat een ontslagnemende regering enkel de lopende zaken mag afhandelen. Het bestreden besluit van 10 oktober 2011 is genomen in de regeerperiode van een ontslagnemende regering. Het kan niet worden ondergebracht in een van de drie categorieën van beslissingen die een ontslagnemende regering kan nemen. Het bestreden besluit van 10 oktober 2011 is geen handeling van dagelijks bestuur gelet op de omvang van de waarborg die potentieel kan worden uitbetaald en op de omvang van de delegatie door de wetgevende macht aan de uitvoerende macht omtrent de mogelijkheid een dergelijke waarborgregeling uit te werken en toe te passen. Er is evenmin sprake van een reeds lopende zaak in de strikte zin van het woord. De aanzet van het bestreden besluit van 10 oktober 2011 werd gegeven in artikel 195 van het koninklijk besluit van 3 maart 2011 en op dat ogenblik was de regering reeds ontslagnemend. Er is evenmin sprake van een voldoende dringend karakter. Gelet op de aanhef van het bestreden besluit van 10 oktober 2011 lijkt dit ook de reden te zijn geweest waarom de regering meende dat ze als ontslagnemende regering dit besluit kon nemen. De verzoekers verwijzen ter zake naar het eerste middel waaruit blijkt dat er geen sprake is van hoogdringendheid en naar het derde middel waar er geen sprake is van een crisis die ’s lands financiële stabiliteit bedreigt. Er is slechts een dringende zaak waarover de regering in lopende zaken kan beslissen, als ’s lands belang dit noodzakelijk maakt.

80. De verwerende partij antwoordt dat het begrip “lopende zaken” met een zekere soepelheid moet worden beoordeeld om aldus de continuïteit van het overheidsoptreden te verzekeren. Te dezen was er sprake van

hoogdringendheid op het ogenblik dat de regering het bestreden besluit van 10 oktober 2011 nam. Deze beslissing was een rechtstreeks gevolg van de financiële crisis. Het bestaan van deze crisis kan door niemand worden betwist en blijkt ook uit het advies van de Nationale Bank van België van 7 oktober 2011. Gelet op de ernstige crisissituatie waarmee de verwerende partij geconfronteerd werd, zag zij zich verplicht het bestreden besluit van 10 oktober 2011 te nemen. Dit besluit was nodig om de omvang van deze crisis en haar effecten te beperken, het vertrouwen in het Belgisch financieel systeem te herstellen en om een verdere uitbreiding van de crisis te voorkomen.

81. De tussenkomende partijen voeren een gelijkaardig verweer. Ze voegen eraan toe dat ook de ratio legis van de wettelijke grondslag van het bestreden besluit van 10 oktober 2011 aangeeft dat er een machtiging aan de Koning moest worden gecreëerd opdat die ervoor kan zorgen dat bij een plotse crisis op de financiële markten of een ernstige dreiging van een systemische crisis krachtdadig, snel en efficiënt kan worden opgetreden teneinde de omvang of de gevolgen hiervan te beperken.

82. De verzoekers hernemen het middel in hun memorie van wederantwoord en voegen eraan toe dat de Nationale Bank van België niet één motief aanreikt dat aanduidt uit welk feitelijk gegeven zij meent te besluiten dat er een ernstige dreiging is voor een systemisch risico en waarom het bestreden besluit van 10 oktober 2011 een adequate maatregel kan zijn.

83. De verwerende partij verwijst in haar laatste memorie naar haar verweer inzake het eerste en derde middel en herneemt haar verweer in de memorie van antwoord.

84. De tussenkomende partijen hernemen in hun laatste memorie hun verweer en voegen eraan toe dat uit hun weerlegging van het eerste middel blijkt dat de verwerende partij heel snel en efficiënt heeft gehandeld. Het tijdsverloop tussen het opstellen van het ontwerp van besluit, het inwinnen van de

vereiste adviezen en het nemen van het besluit gebeurde in enkele dagen wat het hoogdringende karakter van het bestreden besluit van 10 oktober 2011 onderschrijft.

85. In hun laatste memorie hernemen de verzoekers het middel, de toelichting en de beantwoording van het verweer.

Beoordeling

86. Het bestreden besluit dagtekent van 10 oktober 2011. Aangezien sinds de installatie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers na de parlementsverkiezing van 13 juni 2010 nog geen nieuwe regering geïnstalleerd was, bevond de zittende regering, die sinds 26 april 2010 ontslagnemend was, zich op dat ogenblik in de situatie waarin zij alleen de lopende zaken kon behandelen. Tot de lopende zaken behoren de zaken van dagelijks bestuur, de zaken die de normale voortzetting zijn van een vóór het ontslag regelmatig ingezette procedure en de dringende zaken. Tot de derde categorie behoren de zaken die zonder uitstel geregeld moeten worden, wil men geen fundamentele belangen in gevaar brengen of ernstig schaden.

Uit de aanhef van het besluit van 10 oktober 2011 en uit het verweer van de verwerende partij blijkt dat deze zich op deze derde categorie beroept, zodat te dezen de vraag rijst naar de inpassing van het bestreden besluit van 10 oktober 2011 in deze derde categorie.

87. De beoordeling door de verwerende partij van het dringende karakter van een te nemen beslissing moet in concreto gebeuren. Alle nuttige gegevens moeten daarbij in overweging genomen worden.

Het legaliteitstoezicht van de Raad van State op die discretionaire beoordelingsbevoegdheid van de verwerende partij is marginaal. Alleen beslissingen waarbij de regering haar bevoegdheid kennelijk te buiten gaat

-dit wil zeggen dat geen redelijk handelend bestuur in dezelfde omstandigheden tot het besluit gekomen zou zijn- kunnen worden vernietigd.

88. Uit de bespreking van het derde middel blijkt dat de regering het bestreden besluit van 10 oktober 2011 heeft genomen zonder miskenning van de toepassingsvoorwaarden bepaald in artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998. Ook is bij die bespreking vastgesteld dat de Nationale Bank van België, die van groot belang is voor de Belgische economie als handhaver van de macro- en de micro-economische stabiliteit van het financieel stelsel, van mening was dat volgens haar de omstandigheden van het ogenblik leken te voldoen aan de voorwaarden van het artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998, aangezien de staatsschuldencrisis, de dan bestaande verstoringen op de financiële markten en disfuncties van de interbancaire markten, de Belgische economie bezwaren met een ernstig risico van een systemische crisis en dat in dat opzicht, een staatswaarborg die de aandelen van coöperanten van bepaalde erkende coöperatieve vennootschappen dekt, het mogelijk zou maken om de gevolgen van deze crisis te beperken.

De kritiek in de memorie van wederantwoord dat de Nationale Bank van België alleen stelt dat dit zo is zonder dat zij enig motief aanreikt, is niet dienstig in het raam van de problematiek die hier rijst, te weten of er redenen waren om het bestreden besluit van 10 oktober 2011 hoogdringend uit te vaardigen. Voorts blijkt uit het tijdsverloop tussen dit advies van de Nationale Bank van België, de bekendmaking en de inwerkingtreding van het bestreden besluit van 10 oktober 2011 dat dit het dringend karakter van de in lopende zaken genomen maatregel niet tegenspreekt.

89. Aangezien aldus blijkt dat het koninkrijk ten tijde van het bestreden besluit van 10 oktober 2011 geconfronteerd werd met een dergelijk ernstig risico van een systemische crisis en dat in dat kader een eerder door de wetgever bepaald middel uit een arsenaal aan de Koning ter beschikking gestelde middelen wordt aangewend om een verdere uitbreiding van de financiële crisis te

voorkomen, terwijl het van algemene bekendheid is dat er nog helemaal geen uitzicht was op de vorming van een nieuwe regering, is de beslissing van de Koning om het thans bestreden besluit van 10 oktober 2011 binnen het regime van de lopende zaken te treffen niet kennelijk onredelijk, zeker niet nu de regering op dat ogenblik reeds onderworpen was aan het toezicht van de Kamer van Volksvertegenwoordigers die na de verkiezingen van 13 juni 2010 geïnstalleerd was.

90. Het zesde middel is niet gegrond.

G. Zevende middel aangevoerd in de memorie van wederantwoord

Uiteenzetting van het middel

91. De verzoekers voeren in de memorie van wederantwoord een nieuw middel aan, afgeleid uit de schending van artikel 105 van de Grondwet, samen gelezen met artikel 159 van de Grondwet, doordat het bestreden besluit van 10 oktober 2011 zijn grondslag vindt in artikel 195 van het koninklijk besluit van 3 maart 2011, terwijl artikel 26 van de wet van 2 juli 2010 geen dergelijke machtiging aan de Koning bevat voor een regeling die het verlenen van een overheidswaarborg op het private kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen toelaat en terwijl de bevoegdheidstoewijzing uit het voornoemde artikel 26 hoe dan ook is uitgeput sinds 30 september 2010.

In de laatste memorie dringen de verzoekers niet langer aan op de beoordeling van het middel.

Beoordeling

92. Door te verklaren dat niet langer wordt aangedrongen op de beoordeling van het middel, wordt impliciet maar zeker afstand gedaan van dit middel. Niets verzet zich tegen deze afstand.

93. De afstand van het zevende middel wordt ingewilligd.

VII. Onderzoek van de gegrondheid van het beroep tegen het koninklijk besluit van 7 november 2011 (G/A 202.952/IX-7508)

A. Het eerste middel

Standpunt van de partijen

94. De verzoekers voeren de schending aan van artikel 3 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, ook samen gelezen met artikel 84 van diezelfde wetten en van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en meer in het bijzonder het formele en materiële motiveringsbeginsel, doordat de verwerende partij naliet de afdeling Wetgeving van de Raad van State te raadplegen bij de vaststelling van het bestreden besluit van 10 oktober 2011, zonder in concreto aan te tonen waarin de hoogdringendheid bestaat die toelaat voorbij te gaan aan deze raadpleging.

De verzoekers voeren inzake het bestreden besluit van 7 november 2011 dezelfde argumenten aan als die welke ze in het eerste middel (supra, punt 22) ontwikkelen inzake het bestreden besluit van 10 oktober 2011. Als bijkomende kritiek zetten ze uiteen dat in de motivering van het bestreden besluit van 7 november 2011 geen enkele verwijzing terug te vinden is betreffende de vraag waarom voor de tussenkomende partijen in concreto sprake is van hoogdringendheid. Dit op zich is al volgens hen een schending van de in het middel aangehaalde bepalingen. Bezwarend is ook het tijdsverloop tussen het eerste advies en de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad dat duidelijk maakt dat er geen hoogdringendheid was.

95. Het verweer van de verwerende partij heeft betrekking op de hoogdringendheid van het koninklijk besluit van 10 oktober 2011.

96. De tussenkomende partijen voeren aan dat het bestreden besluit van 7 november 2011 geen reglementair besluit is in de zin van artikel 3 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zodat het niet voor advies aan de afdeling Wetgeving moest worden voorgelegd.

97. De verzoekers repliceren dat het bestreden besluit van 7 november 2011 wel degelijk een reglementair besluit is. Het beperkt zich niet louter tot het toekennen van staatswaarborg aan de tussenkomende partijen, maar legt ook algemene verplichtingen op aan het Fonds ingeval van vereffening van de tussenkomende partijen.

98. De verwerende partij en de tussenkomende partijen voeren in hun laatste memorie in wezen een verweer dat betrekking heeft op de hoogdringendheid van het koninklijk besluit van 10 oktober 2011.

99. De verzoekers hernemen in hun laatste memorie het middel, de toelichting en de beantwoording van het verweer.

Beoordeling

100. Wat dient te worden begrepen onder “reglementair besluit” in de zin van artikel 3, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, is hiervoor al uiteengezet (supra, punt 29).

101. Het bestreden besluit van 7 november 2011 maakt toepassing van artikel 4, § 3, van het koninklijk besluit van 14 november 2008, zoals aangevuld door artikel 4 van het koninklijk besluit van 10 oktober 2011. Luidens artikel 1, § 1, van het bestreden besluit van 7 november 2011 wordt in toepassing van het voornoemde artikel 4, § 3, van het koninklijk besluit van 14 november 2008 de aanvraag van de tussenkomende partijen tot bescherming van het kapitaal aanvaard.

Een dergelijk besluit dat, zonder zelf een nieuwe norm in te voeren, zich beperkt tot het toepassen van een verordenende regeling op een welbepaalde concrete aanvraag en daardoor niet vatbaar is voor herhaalde toepassingen, mist het reglementair karakter vereist door artikel 3, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State. De omstandigheid dat op grond van artikel 2 van het bestreden besluit van 7 november 2011 het Fonds in geval van vereffening van de tussenkomende partijen slechts moet tussenkomen nadat de vereffenaar de uiteindelijke afhandeling van de vereffening heeft neergelegd, heeft enkel betrekking op de tussenkomende partijen en mist daarom om dezelfde reden ook het vereiste reglementair karakter. Het middel faalt in rechte.

102. Het eerste middel is niet gegrond.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

103. De verzoekers voeren de schending aan van artikel 2 van het Burgerlijk Wetboek en van het beginsel van de niet-retroactieve werking van administratieve rechtshandelingen, doordat artikel 3 van het bestreden besluit van 7 november 2011 bepaalt dat het besluit in werking treedt op 14 oktober 2011, terwijl het in het Belgisch Staatsblad van 18 november 2011 werd bekendgemaakt.

De verzoekers voeren dezelfde argumenten aan als die welke ze in het tweede middel ontwikkelen inzake het bestreden besluit van 10 oktober 2011 (supra, punt 36).

104. Het verweer van de verwerende partij heeft betrekking op de terugwerkende kracht van het koninklijk besluit van 10 oktober 2011.

105. De tussenkomende partijen betogen dat, gelet op de doelstellingen nagestreefd door het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 en het

bestreden besluit van 7 november 2011, dit laatste in werking trad op 14 oktober 2011, zijnde de datum waarop de ministerraad de beslissing nam de aanvragen tot bescherming van het kapitaal van de tussenkomende partijen te aanvaarden. Ze stellen voorts dat het loutere bestaan en in werking treden van het bestreden besluit van 7 november 2011 nog niet betekent dat de beschermingsregeling ook vanaf dat ogenblik effectief in werking treedt voor de tussenkomende partijen. Voor zoveel als nodig benadrukken de tussenkomende partijen tot slot dat zij geen bezwaar hebben tegen deze terugwerkende kracht, ook al moeten ze al betalen aan het Fonds.

106. De verzoekers repliceren dat in wezen de verwerende partij niet betwist dat het bestreden besluit van 7 november 2011 strijdt met het verbod op terugwerkende kracht. Er is voorts terugwerkende kracht verleend aan het bestreden besluit van 7 november 2011 want het maakt de toepassing mogelijk vóór de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad. Artikel 4, § 3, zevende lid, van het koninklijk besluit van 14 november 2008 bevat geen enkele verantwoording om aan het bestreden besluit van 7 november 2011 retroactieve werking toe te kennen. Ook dat de tussenkomende partijen moeten betalen aan het Fonds is irrelevant.

107. In hun laatste memorie verwijzen de verwerende partij en de tussenkomende partijen respectievelijk naar hun memorie van antwoord en memorie van tussenkomst.

108. In hun laatste memorie geven de verzoekers dezelfde argumenten aan als die welke ze in de laatste memorie ontwikkelden inzake het tweede middel gericht tegen het bestreden besluit van 10 oktober 2011 (supra, punt 41).

Beoordeling

109. Het thans bestreden besluit van 7 november 2011 beperkt zich tot het toepassen van de regeling vervat in het koninklijk besluit van 10 oktober

2011 op de concrete aanvragen van de tussenkomende partijen en kadert binnen de voorschriften die het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 heeft gesteld.

Daargelaten de vraag of het bestreden besluit van 7 november 2011 van toepassing wordt gemaakt op voor haar bekendmaking definitief verworven toestanden, verrichte handelingen of gebeurde feiten, tonen de verzoekers niet aan dat zij door de terugwerkende kracht van het bestreden besluit zijn, of nog kunnen worden benadeeld. Zij hebben daardoor geen belang bij het aanvoeren van de retroactieve werking van het bestreden besluit van 7 november 2011.

De omstandigheid dat de verzoekers in het zesde middel de schending van het gelijkheidsbeginsel aanvoeren, verleent hen geen belang bij het middel. Zoals uit de bespreking van het zesde middel zal blijken, heeft de in dat middel aangevoerde schending van het gelijkheidsbeginsel geen betrekking op de retroactieve werking van het bestreden besluit van 7 november 2011. De terugwerkende kracht van het bestreden besluit van 7 november 2011 heeft geen invloed op de beoordeling van dit middel.

110. Het tweede middel is niet ontvankelijk.

C. Derde middel

Standpunt van de partijen

111. De verzoekers voeren de schending aan van de artikelen 4, § 3, van het koninklijk besluit van 14 november 2008, artikel 13 van het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 en van het zorgvuldigheidsbeginsel, doordat uit de aanhef van het bestreden besluit van 7 november 2011 blijkt dat de verzoeken tot kapitaalbescherming van de tussenkomende partijen uiterlijk op 9 oktober 2011 werden ingediend en geadviseerd, terwijl de wijze waarop dergelijke kapitaalbescherming moet geoperationaliseerd worden, slechts werd vastgesteld in artikel 4, § 3, van het koninklijk besluit van 14 november 2008 zoals gewijzigd bij koninklijk besluit van 10 oktober 2011 en dat in werking trad op 10 oktober 2011.

In de toelichting zetten de verzoekers uiteen dat ze vertrekken van de vaststelling dat uit de aanhef van het bestreden besluit van 7 november 2011 blijkt dat er door de tussenkomende partijen aanvragen zijn gebeurd en dat over deze aanvragen op 9 oktober 2011 een advies van de inspectie van financiën is gegeven. Daaruit mag volgens verzoekers worden besloten dat de aanvragen tot waarborgregeling dateren van uiterlijk 9 oktober 2011 of allicht eerder. Volgens verzoekers is het onmogelijk dat een aanvraag kon worden ingediend voor 12 (of 10) oktober 2011. Het is immers pas met artikel 4, 2°, van het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 dat werd vastgesteld dat een aanvraag moest worden ingediend en welke de voorwaarden zijn waaraan die moet voldoen. Gelet op het feit dat deze regeling later van kracht werd dan de verzoeken die gehonoreerd werden, is de procedure vastgesteld in het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 geschonden. Dezelfde conclusie geldt voor het advies van de inspectie van financiën. Dit advies moet nagaan of de voorwaarden van de aanvraag vervuld zijn en of het opportuun is de waarborg te verlenen. Deze toetsingsgronden zijn eveneens vastgelegd in het koninklijk besluit van 10 oktober 2011. Het advies van de inspectie van financiën van 9 oktober 2011 kon derhalve onmogelijk rekening

houden met de criteria die in het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 werden vastgesteld.

112. De verwerende partij beantwoordt het middel niet.

113. De tussenkomende partijen betwisten de feitelijke grondslag van het middel. Ze betogen dat - hoewel ze meermaals op een informele manier bij de verwerende partij aandrongen op de legistische concretisering van de eerder toegezegde beschermingsregeling en daarbij telkens ook informeerden naar de vooruitgang van de voorbereiding van een dergelijke regelgeving, evenals naar de concrete inhoud ervan - ze moesten wachten op de vaststelling op 7 oktober 2011 door de Nationale Bank van België van de ernstige dreiging van een systemische crisis. Vervolgens ging de Koning vrijwel onmiddellijk over tot de goedkeuring van het koninklijk besluit van 10 oktober 2011, waarna de tussenkomende partijen hun aanvraag tot toetreding formeel indienden. Aangezien het op 9 oktober 2011 reeds onomstotelijk vaststond dat de tussenkomende partijen een officiële aanvraag tot toetreding zouden indienen zodra het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 zou zijn genomen en bekendgemaakt, kon de inspectie van financiën op 9 oktober 2011 zich niet alleen met kennis van zaken uitspreken over het ontwerp van besluit dat het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 zou worden, maar ook over de toekomstige doch zekere aanvraag tot toetreding vanwege de tussenkomende partijen. Het zorgvuldigheidsbeginsel is daardoor helemaal niet geschonden.

114. De verzoekers repliceren in hun memorie van wederantwoord dat de stelling dat het middel steunt op een feitelijk onjuist standpunt aangezien de aanvragen dateren van 13 oktober 2011, bevestigt dat het advies van de inspectie van financiën is uitgebracht voordat de tussenkomende partijen zelf een aanvraag mochten indienen en voordat er een regeling voorhanden was die deze toetsing mogelijk maakte. Deze handelwijze kan niet in overeenstemming met het zorgvuldigheidsbeginsel worden geacht.

115. In hun laatste memorie volharden de partijen in hun respectievelijk standpunt.

Beoordeling

116. In de mate dat volgens de verzoekers de schending van de in het middel aangevoerde bepalingen en van het zorgvuldigheidsbeginsel zou blijken uit de miskenning van de aanvraagprocedure vervat in artikel 4, § 3, van het koninklijk besluit van 14 november 2008, zoals ingevoegd bij het koninklijk besluit van 10 oktober 2011, doordat de aanvraag volgens hen zou zijn ingediend vooraleer deze procedure in werking was getreden, faalt het middel in feite. Uit de niet-betwiste feiten blijkt immers dat de tussenkomende partijen hun aanvraag indienden op 13 oktober 2011 zijnde na de inwerkingtreding van de geschonden geachte regelgeving.

117. In de mate dat volgens de verzoekers de schending van de aangevoerde bepalingen en van de zorgvuldigheidsplicht zou blijken uit het feit dat het voorafgaand advies van de inspectie van financiën onmogelijk rekening kon houden met de toetsingsgronden van de aanvragen zoals die vervat zijn in het koninklijk besluit van 10 oktober 2011, wordt vastgesteld dat het advies van de inspectie van financiën geen deel uitmaakt van de procedure en pleegvormen voorzien in het door verzoekers geschonden geachte artikel 4, § 3, van het koninklijk besluit van 14 november 2008. Het voorafgaand advies van de inspectie van financiën steunt op het koninklijk besluit van 16 november 1994 betreffende de administratieve en begrotingscontrole.

Los van de vraag of dit voorafgaand advies de inhoud en omvang zou hebben die de verzoekers in het middel eraan geven, is het inwinnen van dit voorafgaand advies een formaliteit die uitsluitend in het belang van het bestuur is gesteld. Het heeft daarom geen substantieel karakter. Particulieren kunnen zich bijgevolg tot staving van een beroep tot nietigverklaring, niet beroepen op het niet vervuld zijn van die formaliteit. Des te minder kunnen

verzoekers zich aldus beroepen ter staving van hun beroep, op de kritiek dat dit voorafgaand advies van 9 oktober 2011 onmogelijk rekening kon houden met de in het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 vastgestelde criteria ter beoordeling van aanvragen tot staatswaarborg. Het enkele feit dat een niet-substantiële pleegvorm niet deugdelijk zou zijn vervuld, houdt derhalve niet in dat hierdoor de zorgvuldigheidsplicht is miskend.

118. Wat de aangevoerde schending van artikel 13 van het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 betreft, bouwen de verzoekers geen specifieke argumentatie op, zodat deze grief ofwel geacht moet worden samen te vallen met wat hiervoor al is besproken, ofwel onontvankelijk te zijn.

119. Het derde middel kan niet tot nietigverklaring leiden.

D. Vierde middel

Standpunt van de partijen

120. De verzoekers voeren de schending aan van artikel 36/24, § 1, 3°, van de wet van 22 februari 1998, alsook machtsafwending en schending van het zorgvuldigheidsbeginsel, doordat de voorwaarden van het genoemde artikel 36/24 niet zijn vervuld; minstens dat het vervuld zijn van deze voorwaarden onvoldoende zorgvuldig is onderzocht. Ze lichten toe dat het middel peilt naar de mate waarin de voorwaarden tot het verlenen van staatswaarborg vervuld zijn, dan wel behoorlijk onderzocht werden door de verwerende partij. Ze stellen dat deze voorwaarden niet zijn vervuld voor de coöperatieve vennootschappen waarvoor het thans bestreden besluit van 7 november 2011 staatswaarborg toekent en dat ze zullen aantonen dat er met betrekking tot de gewaarborgde vennootschappen er geen plotse crisis op de financiële markten of een ernstige dreiging van een systemische crisis is waarvan de omvang of de gevolgen hoeven of kunnen bestreden worden met de verleende staatswaarborg.

De verzoekers ontwikkelen daarop dezelfde argumenten als die welke ze uiteenzetten in het derde middel tegen het bestreden besluit van 10 oktober 2011 (supra, punt 44). Ze voegen eraan toe dat de wet van 22 februari 1998 vereist dat er sprake is van een “plotse” crisis, terwijl voor de door het bestreden besluit van 7 november 2011 gewaarborgde vennootschappen deze “plotsheid” volkomen afwezig is. De reden waarom de tussenkomenende partijen staatswaarborg hebben bekomen, ligt enkel in het feit dat ze rechtstreeks of indirect houder zouden zijn van grote pakketten aandelen DEXIA HOLDING. Omdat deze financiële instelling in ernstige financiële moeilijkheden zou verkeren, was ook de toekomst van de betrokken coöperatieve vennootschappen bedreigd. Maar voor de DEXIA HOLDING kan men nauwelijks gewagen van een plots opduikende crisis, wat verzoekers op omstandige wijze in het middel beogen aan te tonen.

121. De verwerende partij en de tussenkomenende partijen voeren eenzelfde verweer als dat met betrekking tot het hiervoor besproken derde middel gericht tegen het bestreden besluit van 10 oktober 2011 (supra, punten 45-46).

122. In de navolgende procedurestukken ontwikkelen de partijen dezelfde argumenten en replieken als die welke ze aanvoerden tegen het hiervoor besproken derde middel gericht tegen het bestreden besluit van 10 oktober 2011 (supra, punten 47-49).

Beoordeling

123. Wanneer de Koning de in artikel 36/24, § 1, 3°, van de wet van 22 februari 1998 toegekende bevoegdheid uitoefent, kan hij deze door de wetgever toegekende ruime discretionaire bevoegdheid slechts uitoefenen binnen de limieten vastgesteld door de inleidende paragraaf van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998, met name in het geval zich een plotse crisis voordoet op de financiële markten of in geval van een ernstige dreiging van een systemische crisis, teneinde de omvang of de gevolgen hiervan te beperken. Dit is geschied in het koninklijk besluit van 10 oktober 2011.

Anders dan wat de verzoekers voorhouden, voert het bestreden besluit van 7 november 2011 geen regeling in ten aanzien van bepaalde vennootschappen, doch beperkt het zich tot het toepassen van de regeling vervat in het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 op de concrete aanvragen van de tussenkomende partijen en kadert het binnen de voorschriften die het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 heeft gesteld. In de mate dat het middel inhoudt dat het bestreden besluit van 7 november 2011 de toepassingsvoorwaarden van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 zou miskennen, ligt dit niet besloten in het bestreden besluit van 7 november 2011.

Het middel in die zin gelezen dat de miskennen van de toepassingsvoorwaarden van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 vervat zit in het koninklijk besluit van 10 oktober 2011, zodat het onwettig bevinden van dit laatste besluit leidt tot de onwettigheid van het thans bestreden besluit van 7 november 2011, valt samen met het hiervoor onderzochte derde middel gericht tegen dit koninklijk besluit van 10 oktober 2011. Bij de bespreking van dit middel is gebleken dat de Koning het besluit van 10 oktober 2011 heeft genomen zonder miskennen van de toepassingsvoorwaarden bepaald in artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998. De redenering wordt hier overgenomen. Ook de aanvullend in dit middel uiteengezette kritiek dat in hoofde van de door het bestreden besluit van 7 november 2011 gewaarborgde vennootschappen de “plotsheid” van de crisis afwezig is, leidt niet tot een andere conclusie. In wezen is die kritiek niets anders dan het formuleren van een andere beoordeling van een aantal feitelijke gegevens die de door de Raad van State in het voornoemde derde middel gegeven redengeving niet gegrond heeft bevonden en die geenszins toelaat de daar gedane conclusies te nuanceren.

Wat de overige in het middel aangevoerde grieven betreft, wordt voor dit middel de redenering overgenomen die is uiteengezet inzake het derde middel gericht tegen het besluit van 10 oktober 2011.

124. Het vierde middel is niet gegrond.

E. Vijfde middel

Uiteenzetting van het middel

125. De verzoekers voeren de schending aan van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998, doordat de Koning de hem verleende bevoegdheid heeft overschreden door te bepalen dat de waarborg bedoeld in artikel 36/24, § 1, 3°, van de wet van 22 februari 1998 slechts kan worden verleend aan de erkende coöperatieve vennootschappen die daarvoor opteren.

Beoordeling

126. Anders dan wat de verzoekers voorhouden, voert het bestreden besluit van 7 november 2011 geen regeling in ten aanzien van bepaalde vennootschappen, doch beperkt het zich tot het toepassen van de regeling vervat in het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 op de concrete aanvragen van de tussenkomende partijen en kadert het binnen de voorschriften die het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 heeft gesteld. In de mate dat het middel inhoudt dat het bestreden besluit van 7 november 2011 de toepassingsvoorwaarden van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 zou miskennen, ligt dit niet besloten in het bestreden besluit van 7 november 2011.

Het middel in die zin gelezen dat de miskennis van de toepassingsvoorwaarden van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 vervat zit in het koninklijk besluit van 10 oktober 2011, zodat het onwettig bevinden van dit laatste besluit leidt tot de onwettigheid van het thans bestreden besluit van 7 november 2011, valt samen met het hiervoor onderzochte vierde middel gericht tegen dit koninklijk besluit van 10 oktober 2011. Bij de bespreking van dit middel heeft de Raad van State geoordeeld dat de verzoekers geen belang erbij hebben. Dezelfde redenering wordt hier overgenomen.

127. Het vijfde middel is niet ontvankelijk.

F. Zesde middel

Uiteenzetting van het middel

128. In het zesde middel voeren de verzoekers de schending aan van het in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet verwoorde gelijkheidsbeginsel doordat, eerste onderdeel, het bestreden besluit een ongerechtvaardigde ongelijkheid creëert tussen beleggers in risicokapitaal en doordat, tweede onderdeel, het bestreden besluit een ongerechtvaardigde ongelijkheid creëert tussen private aandeelhouders van onderscheiden coöperatieve vennootschappen.

De verzoekers stellen dat ze zich ervan bewust zijn dat de vele elementen waarnaar ze in de toelichting van het middel verwijzen tot bewijs van de schending van het gelijkheidsbeginsel, al vervat zitten in artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998. Ze zetten uiteen dat, in de mate dat de grondwettigheid van het thans bestreden besluit niet kan worden beoordeeld zonder ook de conformiteit van deze bepaling te toetsen aan de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, deze toetsing bij wege van prejudiciële vraag moet worden voorgelegd aan het Grondwettelijk Hof. Ze formuleren daarop dezelfde twee vragen als welke hiervoor zijn weergegeven (supra, punt 68).

Beoordeling

129. Anders dan wat de verzoekers voorhouden, creëert het bestreden besluit van 7 november 2011 geen onderscheid tussen beleggers in risicokapitaal, noch tussen private aandeelhouders van onderscheiden coöperatieve vennootschappen. Zoals al is vastgesteld, beperkt het zich tot het toepassen van de regeling vervat in het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 op de concrete aanvragen van de tussenkomende partijen en kadert het binnen de voorschriften die het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 heeft gesteld. In de mate dat het middel inhoudt dat het bestreden besluit van 7 november 2011 de door verzoekers

beweerde ongelijkheden creëert, ligt deze ongelijke behandeling niet besloten in het bestreden besluit van 7 november 2011.

Het middel in die zin gelezen dat het erin aangevoerde onderscheid vervat zit in het koninklijk besluit van 10 oktober 2011, zodat het onwettig bevinden van dit laatste besluit leidt tot de onwettigheid van het thans bestreden besluit van 7 november 2011, valt samen met het hiervoor onderzochte vijfde middel gericht tegen dit koninklijk besluit van 10 oktober 2011. Bij de bespreking van dit middel heeft de Raad van State geoordeeld dat, wat het eerste onderdeel ervan betreft, de bestaanbaarheid van het laatstgenoemde besluit met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, niet kan worden beoordeeld zonder dat ook de toets van artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 aan deze grondwettelijke bepalingen geschiedt en dat het daartoe noodzakelijk is het Grondwettelijk Hof de in het dictum geformuleerde prejudiciële vraag te stellen. Dezelfde redenering wordt hier overgenomen.

Inzake het tweede onderdeel van het middel kwam de Raad van State tot de bevinding dat de verzoekers geen belang hebben bij dit onderdeel van het middel, hetgeen ook als zodanig wordt erkend door de verzoekers in hun laatste memorie.

130. Het tweede onderdeel van het zesde middel is niet ontvankelijk.

G. Zevende middel

Standpunt van de partijen

131. De verzoekers voeren de schending aan van artikel 101 van de Grondwet en van het daarin vervatte beginsel dat een ontslagnemende regering enkel de lopende zaken mag afhandelen. Het bestreden besluit is genomen in de regeerperiode van een ontslagnemende regering. Het kan niet worden

ondergebracht in een van de drie categorieën van beslissingen die een ontslagnemende regering kan nemen.

De verzoekers ontwikkelen vervolgens het middel op volkomen identieke wijze als hetzelfde zesde middel gericht tegen het koninklijk besluit van 10 oktober 2011 (supra, punt 79).

132. In de navolgende procedurestukken ontwikkelen de partijen dezelfde argumenten en replieken als die welke ze aanvoeren betreffende het hiervoor besproken zesde middel gericht tegen het bestreden besluit van 10 oktober 2011 (supra, punten 80-85).

Beoordeling

133. Het bestreden besluit dagtekent van 7 november 2011. Aangezien sinds de installatie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers na de parlementsverkiezing van 13 juni 2010 nog geen nieuwe regering geïnstalleerd was, bevond de zittende regering, die sinds 26 april 2010 ontslagnemend was, zich op dat ogenblik in de situatie waarin zij alleen de lopende zaken kon behandelen. Tot de lopende zaken behoren de zaken van dagelijks bestuur, de zaken die de normale voortzetting zijn van een vóór het ontslag regelmatig ingezette procedure en de dringende zaken. Tot de derde categorie behoren de zaken die zonder uitstel geregeld moeten worden, wil men geen fundamentele belangen in gevaar brengen of ernstig schaden.

Uit de aanhef van het besluit van 7 november 2011 en uit het verweer van de verwerende partij blijkt dat deze zich op deze derde categorie beroept, zodat te dezen de vraag rijst naar de inpassing van het bestreden besluit van 7 november 2011 in deze derde categorie.

134. Zoals reeds is gesteld, voeren de verzoekers in identieke bewoordingen hetzelfde middel aan tegen het bestreden besluit van 10 oktober

2011. De Raad van State oordeelde dat dit middel gericht tegen dat besluit van 10 oktober 2011 ongegrond is. Dezelfde redenering wordt ten aanzien van het thans bestreden besluit van 7 november 2011 overgenomen.

135. Het zevende middel is niet gegrond.

H. Achtste middel aangevoerd in de memorie van wederantwoord

Uiteenzetting van het middel

136. In identieke bewoordingen als in de procedure tegen het koninklijk besluit van 10 oktober 2011, voeren de verzoekers in hun memorie van wederantwoord een nieuw middel aan, afgeleid uit de schending van artikel 105 van de Grondwet, samen gelezen met artikel 159 van de Grondwet, doordat het bestreden besluit van 10 oktober 2011 zijn grondslag vindt in artikel 195 van het koninklijk besluit van 3 maart 2011, terwijl artikel 26 van de wet van 2 juli 2010 geen dergelijke machtiging aan de Koning bevat voor een regeling die het verlenen van een overheidswaarborg op het private kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen toelaat en terwijl de bevoegdheidstoewijzing uit het voornoemde artikel 26 hoe dan ook is uitgeput sinds 30 september 2010.

Ook ten aanzien van dit bijkomend middel dringen de verzoekers in hun laatste memorie niet langer aan op de beoordeling ervan.

Beoordeling

137. Door te verklaren dat niet langer wordt aangedrongen op de beoordeling van het middel, wordt impliciet maar zeker afstand gedaan van dit middel. Niets verzet zich tegen deze afstand.

138. De afstand van het achtste middel wordt ingewilligd.

BESLISSING

- 1. De zaken nrs. A. 202.983/IX-7513 en A. 202.952/IX-7508 worden gevoegd.**
- 2. De Raad van State verwerpt de beroepen in hoofde van Leo Emmers, Erna Vandenbussche, Raphael Van Der Looven en Paul Huybrechts.**
- 3. Leo Emmers, Erna Vandenbussche, Raphael Van Der Looven en Paul Huybrechts worden verwezen in de kosten van de beroepen tot nietigverklaring die zij hebben ingediend en die voor elk van hen begroot worden op 350 euro.**
- 4. Uitgezonderd het eerste onderdeel van het vijfde middel in de zaak A. 202.983/IX-7513, waarmee het eerste onderdeel van het zesde middel in de zaak A. 202.952/IX-7508 samenhangt, verwerpt de Raad van State de middelen aangevoerd door de eerste tot en met de zesde, de achtste en de tiende verzoeker.**
- 5. De Raad van State heropent de debatten en stelt de volgende prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof:**
“Schendt artikel 36/24 van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat de Koning kan voorzien in een systeem van toekenning van de staatswaarborg voor de terugbetaling aan vennoten die natuurlijke personen zijn, van hun deel in het kapitaal van de in artikel 36/24, § 1, eerste lid, 3°, erkende coöperatieve vennootschappen, terwijl dit artikel 36/24 niet in een dergelijke mogelijkheid voorziet voor vennoten die natuurlijke personen zijn, van hun deel in het kapitaal van een vennootschap die geen in de zin van het voornoemde artikel 36/24, § 1, eerste lid, 3°, erkende coöperatieve vennootschap is?”.

6. Het door de auditeur-generaal aan te stellen lid van het auditoraat wordt belast met het verder onderzoek van de zaak, na ontvangst van het arrest van het Grondwettelijk Hof.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 25 maart 2013, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

André Vandendriessche,	kamervoorzitter,
Geert Debersaques,	staatsraad,
Peter Sourbron,	staatsraad,
bijgestaan door	
Vera Wauters,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Vera Wauters

André Vandendriessche